

อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชน
ก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

นางสาวฐิติมา แสนสุขสกุลชล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4240-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BOOK VALUE-TO-MARKET VALUE RATIO OF STOCKHOLDERS' EQUITY
OF PUBLIC COMPANIES BEFORE AND AFTER THE ADOPTION
OF THE ACCOUNTING FRAMEWORK

Miss Thitima Saensuksakulchol

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic year 2003

ISBN 974-17-4240-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของ
บริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

โดย

นางสาวฐิติมา แสนสุขสกุลชล

สาขาวิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พงศ์พรต ฉัตรารภรณ์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหาร
การบัญชี

..... คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิมพ์นา ปัตถวิชัย)
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.พงศ์พรต ฉัตรารภรณ์)
..... กรรมการ
(นายรัชชัย เกียรติกานกุล)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฐิติมา แสนสุขสกุล : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี. (BOOK VALUE-TO-MARKET VALUE RATIO OF STOCKHOLDERS' EQUITY OF PUBLIC COMPANIES BEFORE AND AFTER THE ADOPTION OF THE ACCOUNTING FRAMEWORK)

อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.พงศ์พรต ฉัตรภรณ์, 71 หน้า. ISBN 974-17-4240-1

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในช่วงก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี อันเป็นผลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดทางการบัญชีของแม่บทการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดที่มุ่งเน้นการจัดทำงบกำไรขาดทุนเป็นหลัก (Income Statement Approach) มาเป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยศึกษาข้อมูลงบการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2539 – 2544

วิธีการศึกษาใช้วิธีการทดสอบผลต่างค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ ควบคู่ไปกับการทดสอบสมมติฐานโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ โดยการทดสอบที่ใช้เครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกชัน การทดสอบทั้งหมดใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่าหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วทำให้อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความแตกต่างกับก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่อัตราส่วนดังกล่าวหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีแนวโน้มเข้าใกล้เคียง 1 มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้จัดทำงบการเงินโดยพยายามสะท้อนมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินให้ใกล้เคียงมูลค่ายุติธรรม

ภาควิชาการบัญชี..... ลายมือชื่อผู้ผลิต

สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา ...2546.....

4482232226 : MAJOR ACCOUNTING

KEYWORD : ACCOUNTING FRAMEWORK / BOOK VALUE-TO-MARKET VALUE RATIO

THITIMA SAENSUKSAKULCHOL : BOOK VALUE-TO-MARKET VALUE RATIO OF STOCKHOLDERS' EQUITY OF PUBLIC COMPANIES BEFORE AND AFTER THE ADOPTION OF THE ACCOUNTING FRAMEWORK. THESIS ADVISOR : PONGPROT CHATRAPHORN, 71 pp. ISBN 974-17-4240-1

This research investigates the change in the book value-to-market value ratio of stockholders' equity of public companies before and after the adoption of the accounting framework. This is due to the change in the accounting framework from the income statement approach to the balance sheet approach. The data for this study were market prices and financial statements of companies in all industries from the Stock Exchange of Thailand from 1996 to 2001.

The statistical tools were the test of different between two-related-sample (paired t-test) and the non-parametric method (Wilcoxon signed rank test for the matched paired difference). All statistical tests were done at 0.05 significant level .

The results indicate that after the adoption of accounting framework, the book value-to-market value ratio of stockholders' equity of public companies in the Stock Exchange of Thailand was different from the ratio before the adoption of accounting framework. The ratio after the adoption of the accounting framework approached 1, as compared to that before the adoption. This implies that the financial statements prepared by the public companies in the Stock Exchange of Thailand closely reflect the fair value of assets and liabilities.

DepartmentAccountancy..... Student's signature

Field of study.....Accounting..... Advisor's signature

Academic year2003.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก อาจารย์ ดร.พงศ์พรต ฉัตรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไป ได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พิมพ์พนา ปัตถวิชัย ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ คุณธวัชชัย เกียรติกวานกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา ให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณครู-อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้แก่ข้าพเจ้าตั้งแต่การศึกษาขั้นต้นจนถึงปัจจุบัน

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสำเร็จ และคุณแม่ลำยอง แสนสุขสกุลชล เป็นอย่างสูงที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเรียนของข้าพเจ้าและเป็นกำลังใจให้ เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ ร.ต.พรหมเสวร์ เกษมไพศาล รุ่นพี่ เพื่อนๆ และ น้องๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช-ซ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
วิธีการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดของแม่บทการบัญชี.....	7
รูปแบบและระเบียบข้อบังคับในการนำเสนอรายงานทางการเงินของบริษัท มหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	11
ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน.....	16
การนำเสนอรายงานทางการเงินของกลุ่มสถาบันการเงิน.....	18
มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น.....	19
รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา.....	26
กลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูล.....	29
แหล่งข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	36
ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติเชิงพรรณนา.....	51
ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของตลาดหลักทรัพย์.....	
ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วน ดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 และมากกว่า 1.....	53
ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและกลุ่ม อุตสาหกรรมอื่นๆ.....	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	64
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	66
ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต.....	67
รายการอ้างอิง.....	68
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	71

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	มาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน..... 13
2	การเลือกตัวอย่าง..... 37
3	สถิติเชิงพรรณนา
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลรายปี..... 41
	ส่วนที่ 2 ข้อมูลอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด (BM) ในภาพรวม
	ของกลุ่มตัวอย่างและแยกแต่ละกลุ่ม..... 42
4	ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด
	แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงก่อนใช้แม่บทการบัญชี
	(ระหว่างปี 2539 ถึงปี 2541)..... 43
	ส่วนที่ 2 สถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด
	แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงหลังใช้แม่บทการบัญชี
	(ระหว่างปี 2542 ถึงปี 2544)..... 44
5	สรุปความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ
	มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการ
	ประกาศใช้แม่บทการบัญชี ตามวิธี Paired t-test..... 59
6	สรุปผลการทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชี
	ต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการ
	ประกาศใช้แม่บทการบัญชีโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon
	Signed Rank Test for the Matched Paired Difference..... 60
7	สรุปผลการทดสอบการแจกแจงของผลต่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ
	มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี..... 61
8	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยประชากรเดียว
	(One Sample t test) ของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของ
	ส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี..... 62
9	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยประชากรเดียว
	(One Sample test) โดยไม่ใช้พารามิเตอร์ของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ
	มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ตามวิธี
	Wilcoxon Signed-Rank Test..... 63

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ		หน้า
แผนภาพที่ 1	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนเป็นรายปี.....	45
แผนภาพที่ 2	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 เป็นรายปี.....	46
แผนภาพที่ 3	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 เป็นรายปี.....	47
แผนภาพที่ 4	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินเป็นรายปี.....	48
แผนภาพที่ 5	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นรายปี.....	49
แผนภาพที่ 6	แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแต่ละกลุ่มธุรกิจ.....	50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายงานทางการเงินหรืองบการเงินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่ายทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกองค์กร ซึ่งใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการประกอบการตัดสินใจมาเป็นเวลานาน ในการจัดทำรายงานทางการเงินจะต้องคำนึงถึงสภาวะแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองรวมทั้งกฎหมายต่างๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรายงานทางการเงิน โดยเฉพาะมาตรฐานในการจัดทำรายงานการเงิน ดังนั้นจึงได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกมาตรฐานการบัญชีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หน่วยงานดังกล่าวจึงได้มีการออกแม่บทการบัญชีซึ่งเป็นแนวคิดหลักการและพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการเงินรวมทั้งเป็นกรอบในการออกมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ๆ โดยให้สอดคล้องกับแม่บทการบัญชี ทำให้มาตรฐานการบัญชีมีการพัฒนาตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเงิน อันถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในวงการบัญชีของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจุดหนึ่งก็คือการที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้แม่บทการบัญชี เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 อันเป็นการวางกรอบในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีในประเทศไทย โดยแม่บทการบัญชียุคใหม่นี้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของงบการเงิน ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน องค์ประกอบของงบการเงินและคำนิยาม การรับรู้รายการ และแนวคิดเกี่ยวกับทุนและการรักษาระดับทุน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการจัดทำและการนำเสนอของงบการเงิน เนื่องจากองค์กรวิชาชีพบัญชีต่างๆ เล็งเห็นว่าแม่บทการบัญชีจะเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีให้มีความสอดคล้องกันและมีหลักการเดียวกัน จึงส่งผลกระทบต่อให้มีการปรับปรุงหรือยกเลิกมาตรฐานการบัญชีฉบับเก่า รวมทั้งมีการออกมาตรฐานการบัญชีใหม่ ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีได้ใช้แม่บทการบัญชีเป็นจุดยืนในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อให้มาตรฐานการบัญชีมีความเป็นกลางและยังช่วยลดแรงกดดันและการแทรกแซงจากอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ รวมทั้งแม่บทการบัญชียังช่วยให้ตลาดเงินและตลาดทุนทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้ข้อมูลในงบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึงงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่ยึดตามหลักของแม่บทการบัญชี ซึ่งมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยมุมมองนี้จะมุ่งเน้นความพยายามในการรายงานมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินเป็นเป้าหมายหลัก และมองว่าการรายงานผลกำไรขาดทุนเป็นเพียงผลพลอยได้จากการจัดทำบัญชี โดยแม่บทการบัญชีพยายามที่จะสะท้อนมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินให้มีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม นักบัญชีจะสังเกตได้ว่ามาตรฐานที่ออกมาใหม่ที่ถือปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยยึดถือตามแนวคิดของแม่บทการบัญชื่อนั้นมีลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญคือถูกต้องและยุติธรรม (เบญจมาศ อภิสัทธีภิญโญ, 2546) และให้มีการบันทึกบัญชีตามมูลค่ายุติธรรมมากขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชื่อนั้นเนื่องมาจากในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับ อันมีแนวคิดให้มูลค่าตามบัญชีสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงมากขึ้น จึงทำการศึกษาวิจัยว่างบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการบัญชื่อนี้จะทำให้มูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดมากขึ้นมากน้อยเพียงใด

ปัญหาการวิจัย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพิจารณาสรุปเป็นปัญหาการวิจัยได้ดังนี้ นั่นคือการที่แม่บทการบัญชีเปลี่ยนมาใช้แนวทางของ Balance Sheet Approach โดยนำแนวคิดการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินมาใช้ซึ่งมีผลต่อมาตรฐานการบัญชี จะทำให้มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นมีความใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์นั้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาแนวความคิดในการจัดทำบัญชี และรายงานทางการเงินตามแม่บทการบัญชี
2. ศึกษารูปแบบและระเบียบข้อบังคับในการนำเสนอรายงานทางการเงินของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ศึกษาความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น (Book Value-to-Market Value Ratio) ณ วันสิ้นปี ในช่วงก่อนและหลังการประกาศ

ใช้แม่บทการบัญชีของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อทดสอบว่าเมื่อธุรกิจมีการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินตามแนวความคิดของแม่บทการบัญชีในการจัดทำงานการเงินแล้วจะทำให้มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดมากน้อยเพียงใด

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในงบดุลตามแนวทางการจัดทำงานการเงินของแม่บทการบัญชีที่มีมุมมองที่มุ่งเน้นสินทรัพย์และหนี้สิน (Asset – Liability Approach) หรือ มุมมองที่มุ่งเน้นการจัดทำงานดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยเป็นการศึกษาถึงอัตราส่วนดังกล่าวในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการนำแม่บทการบัญชีมาใช้ในประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 โดยมีขอบเขตการศึกษาคครอบคลุมข้อมูลเป็นรายปีของบริษัทจดทะเบียนทุกกลุ่มตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 (จำนวน 35 บริษัท) และมากกว่า 1 (จำนวน 130 บริษัท) เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนดังกล่าวก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชี
2. การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงิน (จำนวน 13 บริษัท) และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (จำนวน 152 บริษัท) เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนดังกล่าวก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีตามกลุ่มประเภทธุรกิจ

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ผลต่างค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ (Paired T-Test) และการทดสอบสมมติฐานโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ (Non-Parametric Test) โดยใช้การทดสอบที่ใช้ผลบวกของลำดับที่ของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test for the

Matched Paired Difference) เนื่องจากการทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะเหมาะสมมากกว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กและมีการกระจายตัวของข้อมูลที่ไม่ได้เป็นการกระจายแบบปกติ โดยในการวิเคราะห์จะจัดประเภทกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ตามลักษณะของกลุ่มที่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเดียวกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินและผู้สนใจได้ทราบถึงแนวความคิดของการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินตามแม่บทการบัญชี
2. เพื่อให้ผู้จัดทำรายงานทางการเงินทราบถึงผลของการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่ส่งผลต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในงบการเงินมากขึ้น และให้ผู้ใช้งบการเงินอื่นเข้าใจรายงานทางการเงินของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินรวมทั้งนักลงทุนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจลงทุน
4. เพื่อให้คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีได้ทราบถึงผลการนำแนวคิดของแม่บทการบัญชีที่มีต่อการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งส่งผลต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในรายงานทางการเงินของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการบัญชีและทำให้รายงานทางการเงินสะท้อนมูลค่าทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แม่บทการบัญชีมีการพัฒนามานานแล้วในต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทย ทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบวิชาที่บัญชีก็ได้มีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการบัญชีตลอดเวลาและ ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นวันที่วงการบัญชีไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก นั่นคือ ได้มีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ซึ่งแนวคิดทางการบัญชีที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดแม่บทการบัญชี คือมุมมองเกี่ยวกับรายได้ (views of earnings) นั่นคือหมายความรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างงบดุลและงบกำไรขาดทุน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 มุมมองคือ มุมมองที่ว่ารายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุนมีความขึ้นอยู่ซึ่งกันและกัน (The articulated view) และมุมมองที่เห็นว่ารายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุนไม่มีความขึ้นอยู่ซึ่งกันและกัน (The non-articulated view) อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการบัญชีที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไป มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีของไทยต่างยอมรับมุมมองที่ว่าทั้งสองงบบมีความสัมพันธ์กันแบบขึ้นอยู่ซึ่งกันและกัน เนื่องจากว่าสามารถตรวจสอบตัวเลขระหว่างกันได้ และภายใต้มุมมองนี้ก็มีอีกสองแนวคิดย่อยที่มุ่งเน้นผลลัพธ์จากการจัดทำบัญชีที่แตกต่างกัน นั่นคือ แนวคิดที่มุ่งเน้นรายได้และค่าใช้จ่าย (the revenue / expense view) หรือการมุ่งเน้นการจัดทำงบกำไรขาดทุนเป็นหลัก (Income Statement Approach) ซึ่งจะมุ่งเน้นการจัดทำรายงานผลกำไรขาดทุนของกิจการให้เป็นไปตามหลักการจับคู่อย่างเหมาะสมระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่าย และมองการรายงานมูลค่าสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของเป็นเพียงผลพลอยได้จากการจัดทำบัญชี นั่นคือภายใต้แนวคิดนี้ถือว่า รายได้และค่าใช้จ่ายเป็นสาเหตุที่ทำให้สินทรัพย์สุทธิของกิจการมีมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเดิมแนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการบัญชีของไทยมากในอดีต แต่ต่อมาเริ่มด้อยความสำคัญลงภายหลังจากที่มีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่แม่บทการบัญชีมุ่งเน้นอีกแนวคิดหนึ่ง นั่นคือ แนวคิดที่มุ่งเน้นสินทรัพย์และหนี้สิน (the asset / liability view) หรือ การมุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยแนวคิดนี้จะมุ่งเน้นและพยายามรายงานมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินเป็นเป้าหมายหลัก และมองการรายงานผลกำไรขาดทุนเป็นเพียงผลพลอยได้จากการจัดทำบัญชี นั่นคือภายใต้แนวคิดนี้รายได้และค่าใช้จ่ายเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์สุทธิที่กิจการทำมาหาได้ในรอบบัญชีหนึ่งๆ (สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ และ วรนุช พัชรตระกูล, 2544)

Petree (1993) กล่าวว่าระหว่างปี ค.ศ. 1978 ถึง 1985 Financial Accounting Standards Board (FASB) ได้ออกแนวความคิดทางการบัญชี (Statement of Financial Concept) ซึ่งแนวความคิดนี้ได้กำหนดถึงวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติเพื่อรองรับการพัฒนามาตรฐานการบัญชีและรายงานทางการเงิน โดยใช้เป็นแนวทางในการพิจารณารายการเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมทางการบัญชี ในการรับรู้และวัดมูลค่า โดย FASB ได้ออก Concepts Statement No. 6 ที่อ้างถึงการพิสูจน์ความเหมาะสมของรายงานทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงภายใต้วิธีการรายงานจากงบกำไรขาดทุนไปสู่งบดุล โดย Concepts Statement No. 6 ได้รวมคำนิยามขององค์ประกอบพื้นฐานของงบการเงินไว้ ดังนี้

1. สินทรัพย์ (Assets) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือเป็นทรัพยากรที่กิจการควบคุมได้และเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งความน่าจะเป็นในที่นี้ หมายถึง สามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลหรือสามารถเชื่อถือได้จากหลักฐานที่ได้รับอย่างมีเหตุผล แต่ไม่ได้หมายความว่าหลักฐานต่างๆ ต้องถูกตรวจสอบอย่างแน่นอน

2. หนี้สิน (Liabilities) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่กิจการจะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการซึ่งเกิดจากการจัดหาสินทรัพย์หรือบริการ และภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งความน่าจะเป็นที่มีความหมายเช่นเดียวกับสินทรัพย์

3. ส่วนของเจ้าของ (Owner's Equity) หมายถึง สินทรัพย์สุทธิ นั่นคือส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการ หลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว

4. รายได้ (Revenues) หมายถึง กระแสเงินเข้าหรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน (Settlements) จากการขนส่ง การผลิตสินค้า การให้บริการ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจการของธุรกิจ

5. ค่าใช้จ่าย (Expenses) หมายถึง กระแสเงินออกหรือการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์หรือการก่อหนี้สินจากการดำเนินกิจการของธุรกิจ

ซึ่งจากนิยามดังกล่าวจะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในมุมมองของการรายงานทางการเงินนั้นคือจากคำนิยาม สินทรัพย์และหนี้สินสามารถเกิดได้อย่างอิสระ แต่รายการอื่นเป็นผลมาจากสินทรัพย์และหนี้สิน

ผู้วิจัยสังเกตว่าจากนิยามดังกล่าวรายงานทางการเงินจะพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการเกิดรายการก่อนที่จะมีการรับรู้รายการดังกล่าว ซึ่งการรับรู้รายการ (Recognition) หมายถึง การแสดงรายการหรือรวมรายการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงบดุลและงบกำไรขาดทุนด้วยตัวอักษรและจำนวนเงิน โดยกิจการต้องรับรู้รายการที่เป็นไปตามคำนิยามดังกล่าวข้างต้นเมื่อรายการนั้นเข้าเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อต่อไปนี้เป็นเช่นเดียวกับแม่บทการบัญชี

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการดังกล่าวหรือสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต
2. กิจการสามารถวัดราคาทุนหรือมูลค่าของรายการดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ

แนวคิดของแม่บทการบัญชี จะแบ่งเป็น

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่า
2. แนวคิดเกี่ยวกับทุนและการรักษาระดับทุนที่ใช้วัดผลกำไร

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่า (Measurement of the Elements of Financial Statement) เป็นแนวคิดในการกำหนดจำนวนที่เป็นตัวเงินเพื่อรับรู้องค์ประกอบของงบการเงินในงบดุลและงบกำไรขาดทุน ซึ่งแม่บทการบัญชีได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดมูลค่าของรายการต่าง ๆ ดังนี้

1. ราคาทุนเดิม (Historical Cost) หมายถึง การบันทึกราคาของสินทรัพย์ที่ได้มาด้วยจำนวนเงินที่จ่ายออกไปหรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการและการบันทึกหนี้สินด้วยจำนวนเงินที่จะต้องชำระภาระผูกพันที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

2. ราคาทุนปัจจุบัน (Current Cost) หมายถึง การแสดงราคาของสินทรัพย์ในปัจจุบัน โดยเทียบกับราคาของสินทรัพย์ชนิดเดียวกัน หรือที่เท่าเทียมกันที่ต้องจ่ายในขณะนั้น และการแสดงราคาของหนี้สินในปัจจุบัน โดยเทียบกับราคาที่ต้องชำระภาระผูกพันในขณะนั้น

3. มูลค่าที่จะได้รับ (Realizable (Settlement) Value) หมายถึง การแสดงราคาของสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่อาจได้มาในขณะนั้นหากกิจการขายสินทรัพย์โดยไม่ได้บังคับขาย และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าที่จะต้องจ่ายคืนหรือด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการที่เทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายชำระหนี้ที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ

4. มูลค่าปัจจุบัน (Present Value) หมายถึง การแสดงราคาของสินทรัพย์และหนี้สินด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตภายใต้การดำเนินงานปกติของกิจการ

ตัวอย่างเกณฑ์ในการวัดมูลค่ารายการต่าง ๆ ในงบดุล

- สินค้าคงเหลือแสดงด้วยราคาทุนหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับสุทธิแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า
- เงินลงทุนทั่วไปแสดงด้วยราคาทุนเดิม
- หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดแสดงด้วยราคาตลาด
- ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนเดิมหรือแสดงด้วยราคาทุนปัจจุบันที่ตีขึ้นใหม่
- เงินกู้แสดงด้วยจำนวนเงินที่ได้รับจากการก่อภาระผูกพัน
- หนี้สินเงินบำนาญแสดงด้วยมูลค่าปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2543)

แนวคิดเกี่ยวกับทุนในการจัดทำงบการเงินจะเกี่ยวข้องกับหน่วยที่ใช้วัด ซึ่งได้แก่ หน่วยเงินตรา หน่วยเงินตราที่ปรับด้วยอำนาจซื้อ กับการวัดมูลค่าองค์ประกอบในงบการเงิน ดังนั้นทุนตามแนวความคิดนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทุนทางการเงิน เป็นแนวความคิดในการกำหนดหน่วยที่ใช้วัดฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานในงบการเงินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่วัดค่าเป็นตัวเลขได้ หน่วยที่ใช้วัดมี 2 ประเภท คือ

1.1 หน่วยเงินตรา การบันทึกบัญชีโดยปกติจะใช้หน่วยเงินตราในการวัดค่าในขณะที่เกิดรายการ ภายใต้แนวคิดนี้เห็นว่าเงินตราเป็นหน่วยวัดค่าที่มีความสะดวกและมีประโยชน์เพราะสามารถวัดเป็นตัวเลขได้ แต่มีได้คำนึงถึงอำนาจซื้อที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ หรือเงินฝืด อย่างไรก็ตามหน่วยเงินตราก็ยังคงเป็นหน่วยที่ใช้วัดทางการบัญชีโดยทั่วไป

1.2 หน่วยอำนาจซื้อ เป็นแนวคิดที่ให้ทางเลือกในการใช้หน่วยวัดนอกเหนือจากหน่วยเงินตรา ภายใต้แนวคิดนี้เห็นว่าหน่วยเงินตราซึ่งแต่เดิมคิดว่าเป็นหน่วยวัดที่มีเสถียรภาพแต่ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด หน่วยวัดเงินตราจะไม่มีเสถียรภาพอีกต่อไป ดังนั้น จึงควรมีหน่วยวัดที่แสดงถึงอำนาจซื้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริง หน่วยวัดอำนาจซื้ออาจคำนวณโดยนำหน่วยวัดเงินตราปรับด้วยดัชนีราคาสินค้าโดยทั่วไปก็ได้

2. ทุนทางการผลิต เป็นแนวความคิดในการกำหนดหลักการวัดมูลค่า องค์ประกอบในงบการเงิน โดยสมมติว่าทุนอยู่ในรูปแบบของกำลังการผลิต ซึ่งก็คือสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตว่า

ควรวัดมูลค่าอย่างไร หลักการวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงินอาจใช้ราคาทุนเดิม ราคาทุนปัจจุบัน มูลค่าที่จะได้รับและมูลค่าปัจจุบันในการวัดกำลังการผลิตหรือสินทรัพย์และตัดจำหน่ายเป็นต้นทุนและค่าใช้จ่ายตามที่มีการดำเนินงาน ตามแนวคิดดั้งเดิมทางการบัญชีนิยมใช้ราคาทุนเดิม แต่ตามแนวคิดในแม่บทการบัญชีปัจจุบันจะเปิดกว้างให้สามารถวัดมูลค่าโดยใช้ราคาอื่นๆ นอกเหนือจากราคาทุนเดิม แนวคิดใหม่นี้ทำให้เกิดมาตรฐานการบัญชีใหม่ๆ เพิ่มเติมมา เช่น การด้อยค่าของสินทรัพย์ การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนและการวัดผลกำไร (อรุณี ธรรมธาราและคณะ)

การรักษาระดับทุนทางการเงิน ตามแนวคิดนี้กำไรเกิดขึ้นเมื่อจำนวนเงินที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีสูงกว่าจำนวนเงินที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิเมื่อเริ่มรอบระยะเวลาบัญชี จำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นนี้จะต้องไม่รวมรายการที่เกิดขึ้นระหว่างกิจการกับเจ้าของในระหว่างรอบบัญชีนั้น เช่น การแบ่งปันส่วนทุนให้กับเจ้าของ การรักษาระดับทุนสามารถวัดค่าได้ในลักษณะของหน่วยเงินตามอำนาจซื้อเดิมหรือหน่วยเงินตามอำนาจซื้อคงที่

การรักษาระดับทุนทางการผลิต ตามแนวคิดนี้กำไรเกิดขึ้นเมื่อมีกำลังการผลิตที่กิจการสามารถใช้ในการผลิตหรือที่ใช้ผลิตจริงเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีสูงกว่ากำลังการผลิตเมื่อเริ่มรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งกำลังการผลิตอาจแสดงในรูปของทรัพยากรหรือเงินทุนที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้กำลังการผลิตนั้น ทั้งนี้ไม่รวมการแบ่งปันส่วนทุนให้กับเจ้าของหรือเงินทุนที่รับจากเจ้าของในรอบระยะเวลาเดียวกัน

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2544) ได้กล่าวถึงการเคลื่อนเข้าสู่ Balance Sheet Approach ของแม่บทการบัญชี ว่าเดิมมาตรฐานการบัญชีจะร่างขึ้นบนพื้นฐานของการจัดทำรายงานการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ คือ กำไรขาดทุน (Profit & Loss Approach) และเน้นความสำคัญของการจับคู่ (Matching Concept) กล่าวคือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนจะต้องจับคู่กันได้กับรายได้ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับหลักราคาทุนเดิม (Historical Cost) และหลักฐานอันเที่ยงธรรม (Objectivity) ทำให้ฐานะการเงินที่ปรากฏในงบดุลไม่ใกล้เคียงความเป็นจริงและสอดคล้องกับการที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจ

ปัจจุบันแม่บทการบัญชีได้เปลี่ยนมาใช้แนวทางของ Balance Sheet Approach ซึ่งเน้นการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการว่าต้องสอดคล้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง (True and Fair Presentation) โดยงบการเงินที่นำเสนอจะต้องสะท้อนความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารที่มีต่อการบริหารทรัพยากรขององค์กรทุกรายการที่ปรากฏในงบดุลจะต้อง

เข้านิยามของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นตามทีระบุไว้ในแม่บทการบัญชี นอกจากนี้ รายได้และค่าใช้จ่ายถือเป็นบัญชีที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ กำไรจะขึ้นอยู่กับแนวคิดการรักษาระดับทุน (Capital Maintenance Concept) และการวัดมูลค่า (Asset/Liability Method) ที่กิจการเลือกมาใช้ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2543) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนเป็นทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับแนวความคิดในการวัดผลกำไร ซึ่งอาจวัดได้จากสินทรัพย์สุทธิต้นงวดและปลายงวด ถ้าสินทรัพย์สุทธิต้นงวดเท่ากับปลายงวดเป็นการรักษาระดับทุนที่คงที่ คือไม่มีกำไรหรือขาดทุน ถ้าสินทรัพย์สุทธิปลายงวดสูงกว่าสินทรัพย์สุทธิต้นงวด คือเพิ่มขึ้น ส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้นคือกำไรสุทธิ และในทางตรงกันข้าม ถ้าลดลงส่วนที่ลดลงนั้นคือขาดทุนสุทธิ

ทองเดช ประดิษฐ์สมานนท์ (2542) ได้กล่าวถึงเรื่องหลักการตีราคาตามมูลค่าตลาดกับหลักทุนเดิม (“Mark to Market” and “Historical Cost”) ในกรณีศึกษาเรื่อง การบัญชีสำหรับสิทธิอนุพันธ์ ซึ่งกล่าวถึง มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 (International Accounting Standard : IAS 39) เรื่องการรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน (Financial Instruments : Recognition and Measurement) ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิรูปและล้มล้างหลักเกณฑ์ของประเพณีนิยมแบบราคาทุนในอดีตสำหรับทรัพย์สิน และหนี้สินทางการเงิน เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่การบัญชียอมรับความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพทางการเงินของกิจการเท่ากับมูลค่าในสายตานักลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านงบการเงินได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งได้กล่าวถึงการพัฒนามาตรฐานโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา (FASB) และคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standards Committee) เกี่ยวกับวิธีการ mark to market โดยอิงมูลค่ายุติธรรม (fair market value) ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำแล้วในประเทศไทย เนื่องจากมีธุรกิจเกิดขึ้นเร็วกว่าหลักเกณฑ์ประเพณีนิยมในการบันทึกบัญชี ทำให้ข้อมูลทางการเงินภายใต้ประเพณีนิยมซึ่งอิงมูลค่าที่เกิดขึ้นของราคาทุนในอดีต (historical cost convention) ไม่ทัน่วงทีและเปิดโอกาสให้เกิดการปิดบังข้อมูลในการประกันความเสี่ยงและการเก็งกำไรได้ ผลต่างในด้านการใช้วิธีการของราคาทุนในอดีต (historical cost convention) กับวิธีการ mark to market คือความล่าช้าในการรับทราบการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวของมูลค่าทรัพย์สินและหนี้สินทางการเงินหากใช้ประเพณีนิยมแบบทุนเดิมเป็นหลัก ซึ่งเป็นงบการเงินที่ไม่สมบูรณ์และไม่เปิดเผยข้อมูลที่ควรจะทราบสำหรับนักลงทุนได้ ส่วนการ mark to market นั้นจะรับทราบการเคลื่อนไหวแบบสมบูรณ์ทุกชั้นเวลา แต่มีข้อเสียที่ว่างบการเงินจะผันแปรไปกับการเคลื่อนไหวของมูลค่าการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์

และเมื่อกล่าวถึงงบการเงินแล้ว สิงห์ ตังทตส์วัตต์ (2540) กรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถือว่างบการเงินเป็นรายงานทางการเงินที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตลาดทุน โดยกล่าวถึงความสำคัญของรายงานการเงินที่มีต่อตลาดทุนไว้ 2 ประการ คือ

1. รายงานทางการเงินที่มีการจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยกิจการได้เลือกใช้นโยบายบัญชีในเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสม และมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เป็นจริงและมีความเที่ยงธรรม (True and Fair Presentation) แล้วจะช่วยให้ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปสามารถประเมินผลงานทั้งในด้านฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการซึ่งเป็นผลของการตัดสินใจของผู้บริหารว่าฝ่ายบริหารได้บริหารงานและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับเป้าหมายการลงทุนของกิจการหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน

2. คุณภาพของรายงานทางการเงินช่วยให้ผู้ลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อการลงทุนผ่านตลาดทุน ส่งผลให้ผู้ลงทุนสามารถรับรู้ในด้านของความเป็นธรรม (Fairness) ความโปร่งใส (Transparency) และนำไปสู่สภาพคล่อง (Liquidity) ในหลักทรัพย์นั้นๆ และต่อตลาดทุนโดยรวม

ดังนั้นทางคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีจึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีโดยใช้แม่บทการบัญชีเป็นจุดยืน โดยมีการยกเลิกมาตรฐานการบัญชีฉบับเก่าและออกมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เพื่อให้มาตรฐานการบัญชีมีความเป็นกลางและสอดคล้องกัน ดังตารางที่ 1

รูปแบบและระเบียบข้อบังคับในการนำเสนอรายงานทางการเงินของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รายงานทางการเงิน หมายถึง รายงานที่แสดงข้อมูลทางการเงินที่สำคัญที่ผู้ใช้ต้องการไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้า เจ้าหนี้อื่น ลูกค้า รัฐบาล หน่วยงานราชการและสาธารณชน ซึ่งรายงานดังกล่าวถูกจัดทำในรูปของ “งบการเงิน” เพื่อแสดงผลกระทบทางการเงินโดยการจัดประเภทของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจ อีกทั้ง งบการเงินเป็นเครื่องสะท้อนผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารในการบริหารทรัพยากรของกิจการในรูปของรายงานทางการเงินที่เรียกว่า “งบดุล” “งบกำไรขาดทุน” “งบกระแสเงินสด” และ “งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ” ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนอของงบการเงิน งบการเงินแต่ละประเภทให้ข้อมูลที่แตกต่างกันดังนี้

1. **งบดุล** เป็นรายงานที่แสดงถึงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง งบดุลจึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ (สินทรัพย์) ที่กิจการควบคุมอยู่ โครงสร้างทางการเงิน (หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น) สภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้

2. **งบกำไรขาดทุน** เป็นรายงานที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ในรายงานประกอบด้วยข้อมูลทางการเงินที่เป็นรายได้และค่าใช้จ่ายซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร (รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย)

3. **งบกระแสเงินสด** เป็นรายงานแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ (เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายงวด - เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวด) โดยจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำให้กิจการได้รับหรือจ่ายเงินสดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อันได้แก่ กิจกรรมดำเนินงาน (Operating Activities) กิจกรรมลงทุน (Investing Activities) และกิจกรรมจัดหาเงิน (Financing Activities)

4. **งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น** เป็นรายงานที่แสดงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์สุทธิหรือความมั่งคั่งของกิจการในระหว่างงวด (ส่วนของผู้ถือหุ้นปลายงวด - ส่วนของผู้ถือหุ้นต้นงวด) และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งรวมถึงรายได้ ค่าใช้จ่าย รายการกำไรขาดทุนแต่ละรายการที่มาตราฐานการบัญชีกำหนดให้รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้น ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด รายการเกี่ยวกับเงินทุนที่ได้รับจากผู้ถือหุ้นและการแบ่งปันส่วนให้ผู้ถือหุ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 มาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน

มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่			มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม(ยกเลิก)	
ฉบับที่	เรื่อง	วันที่ปฏิบัติ	ฉบับที่	เรื่อง
-	แม่บทการบัญชี	25 กุมภาพันธ์ 2542	1	ข้อสมมติฐานมาตรฐานของการบัญชี
7	การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ - ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ	28 กุมภาพันธ์ 2530		
11	หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	1 กรกฎาคม 2532		
25	งบกระแสเงินสด	1 มกราคม 2537		
26	การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1 เมษายน 2537		
27	การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน	1 มกราคม 2538		
29	การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว	1 มกราคม 2539 (สำหรับบริษัทมหาชน) 1 มกราคม 2542 (สำหรับกิจการอื่น)		
30	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	1 มกราคม 2539		
31	สินค้าคงเหลือ	1 มกราคม 2540		
32	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	1 มกราคม 2542	9 10	การบัญชีสำหรับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ การบัญชีค่าเสื่อมราคา
33	ต้นทุนการกู้ยืม	1 มกราคม 2542	15	การตั้งต้นทุนการกู้ยืมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์
34	การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	30 กันยายน 2541		
35	การนำเสนองบการเงิน	1 มกราคม 2542	2 16 23	นโยบายการบัญชี สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยในงบการเงิน

มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่			มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม(ยกเลิก)	
ฉบับที่	เรื่อง	วันที่ปฏิบัติ	ฉบับที่	เรื่อง
36	การด้อยค่าของสินทรัพย์	1 มกราคม 2542		
37	การรับรู้รายได้	1 มกราคม 2542	6	การรับรู้รายได้
38	กำไรต่อหุ้น	1 มกราคม 2542	5	กำไรต่อหุ้น
39	กำไรหรือขาดทุนสุทธิ สำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่ สำคัญ และการเปลี่ยนแปลง แปลงทางบัญชี	1 มกราคม 2542	3 4	รายการพิเศษ การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี
40	การบัญชีสำหรับเงินลงทุน ในตราสารหนี้และตราสาร ทุน	1 มกราคม 2542	12 17	การบัญชีสำหรับหลักทรัพย์ใน ความต้องการของตลาด การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน
41	งบการเงินระหว่างกาล	1 มกราคม 2543		
42	การบัญชีสำหรับกิจการที่ ดำเนินธุรกิจเฉพาะ	1 มกราคม 2543		
43	การรวมธุรกิจ	1 มกราคม 2543	20	การบัญชีสำหรับการรวมกิจการ
44	งบการเงินรวมและการ บัญชีสำหรับเงินลงทุนใน บริษัทย่อย	1 มกราคม 2543	19	งบการเงินรวม
45	การบัญชีสำหรับเงินลงทุน ในบริษัทร่วม	1 มกราคม 2543	18	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนใน บริษัทย่อยและบริษัทร่วม
46	รายงานทางการเงินเกี่ยวกับ ส่วนได้เสียในการร่วมค้า	1 มกราคม 2543		
47	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกัน	1 มกราคม 2543	13	การเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่ เกี่ยวข้องกัน
48	การแสดงรายการและการ เปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือ ทางการเงิน	1 มกราคม 2543	28	การบัญชีสำหรับหนี้แปลงสภาพ และหนี้ที่ออกพร้อมใบสำคัญ แสดงสิทธิซื้อหุ้น
49	สัญญาก่อสร้าง	1 มกราคม 2544	8	การบัญชีสำหรับงานก่อสร้าง ตามสัญญา
50	การเสนอข้อมูลทางการเงิน จำแนกตามส่วนงาน	1 มกราคม 2545	24	การเสนอข้อมูลทางการเงิน จำแนกตามส่วนงาน

มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่			มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม(ยกเลิก)	
ฉบับที่	เรื่อง	วันที่ปฏิบัติ	ฉบับที่	เรื่อง
51	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1 มกราคม 2547	14	การบัญชีสำหรับการวิจัยและพัฒนา
52	เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบดุล	1 มกราคม 2547	21	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน
53	ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น	1 มกราคม 2547		
54	การดำเนินงานที่ยกเลิก	1 มกราคม 2549		
55	การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือจากรัฐบาล	1 มกราคม 2547		
56	การบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้	1 มกราคม 2550		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

แม่บทการบัญชีได้กำหนดลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินซึ่งเป็นการกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของข้อมูลที่จะต้องมีในงบการเงิน ซึ่งการนำลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินมาใช้ทำให้ผู้จัดทำงบการเงินมีกรอบปฏิบัติที่จะต้องคำนึงถึงในการรับรู้หรือแสดงข้อมูลในงบการเงิน รวมทั้งทำให้ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งนำงบการเงินไปใช้มีความเชื่อมั่นได้ว่าข้อมูลที่แสดงในงบการเงินนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมสมควร ลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญได้แก่ (เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ, 2546)

1. ความเข้าใจได้ (Understandability) ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินนั้น เมื่อผู้ใช้งบการเงินได้อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้โดยที่ผู้ใช้งบการเงินนั้นจะต้องมีความรู้บ้างพอสมควรเกี่ยวกับลักษณะหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจของธุรกิจ วิธีปฏิบัติทางบัญชี กฎหมายธุรกิจ รวมถึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมข้อมูลดังกล่าวตามสมควรกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน

2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินเมื่อข้อมูลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจอยู่ในขณะนั้น ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินสถานการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานในอดีตใช้เป็นฐานในการคาดการณ์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เป็นต้น การพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นรวมถึงลักษณะและความมีนัยสำคัญของข้อมูลด้วย กล่าวคือถ้ามีการแสดงข้อมูลในงบการเงินแตกต่างไปจากเดิม หรือถ้ามีการละเว้นการแสดงผลข้อมูลในงบการเงินแล้วจะมีผลทำให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินนั้นผิดพลาดได้ แสดงว่าข้อมูลนั้นมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ เช่น การไม่แยกแสดงรายการผิดปกติกจากการดำเนินงานออกจาก รายการดำเนินงานโดยปกติของธุรกิจ ทำให้มีการประมาณข้อมูลในอนาคตผิดพลาดไป การเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีทำให้การแสดงผลข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

3. ความเชื่อถือได้ (Reliability) ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินต้องสามารถเชื่อถือได้ จึงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ต้องมีคุณลักษณะสำคัญดังนี้

3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) หมายถึง การที่แสดงผลข้อมูลหรือรายการทางการบัญชีในงบการเงินได้ตามเหตุการณ์หรือตามที่ควรจะต้องแสดง

3.2 เนื้อหาสาระสำคัญกว่ารูปแบบ (Substance Over Form) หมายถึง ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินนั้นจะต้องแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงในเชิงเศรษฐกิจมากกว่า รูปแบบทางกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว เช่น กิจการเช่าซื้อรถยนต์มาเพื่อใช้ในทางกฎหมาย กรรมสิทธิ์จะเป็นของกิจการเมื่อจ่ายชำระค่าวงครบแล้ว แต่ในทางบัญชีนั้นเห็นว่ากิจการมีสิทธิ์ ในการใช้รถยนต์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของกิจการแล้ว ดังนั้น รถยนต์ดังกล่าวสามารถ แสดงเป็นสินทรัพย์ในงบดุลได้ ในขณะที่เดียวกันก็แสดงมูลค่าส่วนที่ยังค้างชำระไว้ในส่วนของ หนี้สินด้วย

3.3 ความเป็นกลาง (Neutrality) หมายถึง ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินนั้น ต้องปราศจากความลำเอียงหรือการชี้้นำให้เป็นไปในแนวทางที่กิจการต้องการ

3.4 ความระมัดระวัง (Prudence) หมายถึง การพิจารณาเลือกปฏิบัติใน วิธีทางการบัญชีที่มีให้เลือกหลายวิธี เพื่อนำมาใช้ในการประมาณการข้อมูลที่แสดงในงบการเงิน ไม่ให้สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง เช่น การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การประมาณอายุการใช้งาน ของสินทรัพย์ การแสดงมูลค่าของสินค้าคงเหลือ การประมาณการหนี้สินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน อนาคต เป็นต้น

3.5 ความครบถ้วน (Completeness) ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินต้องมี ความครบถ้วน แต่ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญของข้อมูลและต้นทุนที่เกิดขึ้นจาก การจัดทำงบการเงิน รวมถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับต้นทุนที่เสียไป

4. การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) กระบวนการของการจดบันทึกเมื่อรับ รู้เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในกิจการในช่วงเวลาต่างๆ กันนั้นจำเป็นต้องยึดหลัก ปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายทางการบัญชีให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีนั้นสามารถนำไปเปรียบเทียบกันเพื่อประมาณการถึงแนวโน้ม ของผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินในอนาคตได้ นอกจากนี้ควรเปิดเผยให้ผู้ใช้งบการเงิน ได้ทราบว่ากิจการเลือกใช้นโยบายการบัญชีในลักษณะใด เนื่องจากเมื่อผู้ใช้งบการเงินมีการนำ ข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจหนึ่งไปเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน คุณลักษณะการเปรียบเทียบกันได้ไม่ได้จำกัดไม่ให้ธุรกิจปรับไปใช้นโยบายการบัญชีใหม่หรือ มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ๆ ที่มีความเหมาะสมมากกว่ามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ใช้อยู่เดิม

อีกทั้งแม้บทการบัญชียังมีข้อจำกัดของข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และส่งผลต่อความเชื่อถือได้ของงบการเงินดังนี้

1. ทันเวลา (Timeliness) ความต้องการในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อ ประกอบการตัดสินใจนั้นอาจอยู่นอกเหนือจากขอบเขตเวลาปกติของการจัดทำงบการเงินเนื่อง

จากการตัดสินใจของผู้บริหารเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทำให้ต้องมีการประมาณการข้อมูลที่ต้องการใช้ให้ทันต่อเวลาของการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ

2. ความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไป (Balance between Benefit and Cost) โดยปกติประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากข้อมูลที่แสดงในงบการเงินนั้นควรจะตั้งมากกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการจัดทำงบการเงินเหล่านั้น คำว่าต้นทุนในที่นี้หมายความรวมถึงต้นทุนจากการจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาทำการจัดบันทึก การสรุปผลเพื่อนำเสนอในรูปแบบของงบการเงิน การตรวจสอบความถูกต้อง การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินสำหรับการประเมินค่าของประโยชน์และต้นทุนที่เกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจของผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก โดยเฉพาะกรณีที่ผู้ใช้งบการเงินบางกลุ่มนั้นไม่ต้องรับผิดชอบต่อต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการจัดทำข้อมูลเหล่านั้น

3. ความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพ (Balance between Qualitative Characteristics) จากที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าแม่บทการบัญชีได้กล่าวถึงลักษณะเชิงคุณภาพเพื่อเป็นการกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินที่ควรจะตั้งมีความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพในน้ำหนักที่เท่ากันนั้นอาจไม่สามารถทำได้ในบางสถานการณ์ เช่น ความต้องการใช้ข้อมูลที่ทันต่อเวลาเพื่อแก้ปัญหาในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเหตุการณ์ทางบัญชีนั้นยังไม่เกิดขึ้นจริง ทำให้ต้องมีการประมาณการข้อมูลอย่างระมัดระวัง แต่อย่างไรก็ตามคุณลักษณะเกี่ยวกับความเชื่อถือได้ในข้อมูลเหล่านั้นอาจลดลงไป เป็นต้น ดังนั้นผู้จัดทำงบการเงินจึงจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพ ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์

การนำเสนอรายงานทางการเงินของกลุ่มสถาบันการเงิน

การรายงานในที่นี้หมายถึง การรายงานผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ต่อสาธารณชน และการยื่นรายการลับเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินต่อทางการ ซึ่งกฎหมายการธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้ดังนี้ (พรนพ พุกกะพันธ์ และ ประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์, 2544)

1. ธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศไทย ต้องจัดทำรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ตามแบบ ธ.พ. 1.1 และธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นสาขาของธนาคารต่างประเทศทำรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ตามแบบ ธ.พ. 1.2 โดยแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ที่มีอยู่ในวันทำงานวันสุดท้ายของเดือน เสนอต่อธนาคารแห่งประเทศไทยหนึ่งฉบับ และให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานภายในวันที่สี่สิบเอ็ดของเดือนถัดไป และให้ประกาศราย

การย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ ณ วันสิ้นเดือนของเดือนสุดท้ายของไตรมาส คือ เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม ในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 1 ฉบับ ภายในวันที่สี่สิบเอ็ดของเดือนถัดไป (ตามมาตรา 15)

2. ธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย ประกาศงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนที่มีการรับรองของผู้สอบบัญชีซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่แล้ว ตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด การประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 1 ฉบับ และเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยภายในสี่สิบเอ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้เว้นแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (ตามมาตรา 16)

3. ธนาคารพาณิชย์ต้องยื่นรายงานลับตามรายการ และมีรายละเอียดที่ต้องแสดงตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้ จะให้ยื่นตามระยะเวลาหรือเป็นครั้งคราว และจะให้ทำคำชี้แจงข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายความแห่งรายงานนั้นก็ได้ รายงานลับและคำชี้แจงให้ยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย (ตามมาตรา 23)

4. ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดส่งรายงานต่างๆ ให้แก่ทางการเป็นประจำ ได้แก่ รายงานแบบ ธ.พ. 1-9 ซึ่งประกอบด้วย

- รายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ ณ วันสิ้นเดือน
- รายงานการดำรงเงินสดสำรองประจำสัปดาห์
- รายงานฐานะการเงิน ณ วันสิ้นเดือน
- รายงานให้สินเชื่อและภาระผูกพันแก่ลูกหนี้รายใหญ่
- รายงานรายได้และค่าใช้จ่ายและการจัดสรรกำไรสุทธิ
- รายงานอสังหาริมทรัพย์
- รายงานการเคลื่อนไหวทางบัญชีระหว่างสถาบันการเงิน
- รายงานเงินฝาก
- รายงานสินทรัพย์จัดชั้น

มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะในส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเท่านั้น ซึ่งเงินลงทุนในหุ้นสามัญเป็นเงินลงทุนส่วนที่สำคัญของธุรกิจ โดยเป็นเงินลงทุนเริ่มแรกในการทำธุรกิจ

และบริษัทเอกชนทุกบริษัทต้องมีหุ้นชนิดนี้ ลักษณะของหุ้นสามัญเป็นหลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของบริษัท เนื่องจากถ้าการดำเนินงานของธุรกิจดี ผู้ถือหุ้นจะได้รับส่วนแบ่งจากกำไรตามสัดส่วนการถือครองหุ้น และถ้าธุรกิจประสบผลขาดทุน ผู้ถือหุ้นจะได้รับส่วนแบ่งจากผลขาดทุนนั้นด้วย ซึ่งลักษณะของหุ้นสามัญสรุปได้ดังนี้ (เพชร ชุมทรัพย์, 2544)

1. ผู้ถือหุ้นสามัญมีส่วนควบคุมบริษัทตามส่วนได้เสียที่ตนมีอยู่
2. ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิในกำไรส่วนที่เหลือ หลังจากที่บริษัทได้จ่ายให้กับเจ้าของหลักทรัพย์ตามสัญญาที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว
3. ผู้ถือหุ้นสามัญเป็นผู้มีส่วนรับผลเสียหายที่เกิดกับธุรกิจ เนื่องจากผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์ชนิดอื่น เช่น ผู้ถือหุ้นกู้ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ จะมีสิทธิรับเงินคืนก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ
4. ผู้ถือหุ้นสามัญสามารถขายหุ้นสามัญที่ถือให้กับผู้ลงทุนอื่นได้ ตามธรรมดาแล้ว หุ้นสามัญจะไม่มีเวลาครบกำหนดอายุใดถอน หรือไม่มีการบังคับเรียกคืน (Call) จากผู้ถือหุ้นสามัญดังเช่นกรณีหุ้นกู้ แต่ถ้าบริษัทต้องการก็อาจซื้อหุ้นของตัวเองคืนจากตลาดหุ้นได้ (เฉพาะบริษัทมหาชน)
5. กำไรส่วนของผู้ถือหุ้นที่ได้จากบริษัทไม่แน่นอน ทั้งนี้ไม่มีเพียงแต่รายได้ทั้งหมดของบริษัทจะขึ้นๆ ลงๆ ตามภาวะการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจเท่านั้น แต่ยังเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าอันเกิดจากบริษัทเอง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของบริษัทและผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิต่างก็มีสิทธิในการชำระเงินก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้กำไรส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเพิ่มความไม่แน่นอนยิ่งขึ้น
6. เงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นได้รับอาจขึ้นๆ ลงๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ซึ่งได้แก่กำไรของบริษัท เงินสดที่มีอยู่ กำไรที่ได้สะสมไว้ ความจำเป็นในการขยายกิจการ หนี้สินที่ครบกำหนดชำระและนโยบายด้านบริหาร
7. เงินปันผลที่จ่าย โดยปกติแล้วมักจะน้อยกว่ากำไรที่บริษัทหาได้ กำไรส่วนที่ไม่ได้นำมาจ่ายเป็นเงินปันผลนั้น ก็จะเก็บไว้เป็นกำไรสะสมของบริษัท เพื่อนำไปลงทุนขยายกิจการ (Reinvestment) ต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ กำไรสะสมของบริษัทก็จะมีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นผลให้ราคาของหุ้นมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน (การลงทุนในระยะยาว)
8. บริษัทที่ได้รับการปรับปรุงด้านสินค้า วิธีการจำหน่าย และสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ นอกจากนี้บริษัทยังสามารถกำจัดคู่แข่งรายใหม่ได้ด้วยแล้ว การกระทำดังกล่าวย่อมจะส่งผลให้กำไรของบริษัทเพิ่มขึ้น หากบริษัทไม่มีเป้าหมายที่จะเก็บกำไรไว้เพื่อการใดแล้วบริษัทย่อมจะจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นมากขึ้น และมูลค่าหุ้นก็จะสูงขึ้นเช่นกัน

9. ราคาหุ้นสามัญในตลาดหุ้นจะเปลี่ยนแปลงขึ้นๆ ลงๆ ตลอดเวลา แม้แต่หุ้นสามัญที่มีคุณภาพดีก็ตาม ราคาก็ยังเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้หากผู้ลงทุนสามารถจัดเวลาซื้อและขายหุ้นได้เหมาะสมแล้ว ก็จะก่อให้เกิดกำไรจากการลงทุนได้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้นิยามของ มูลค่าตามบัญชี (Book Value) คือ จำนวนเงินที่ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิได้รับคืน โดยมีข้อสมมติว่าถ้าหากบริษัทเลิกกิจการ ทรัพย์สินต่างๆ สามารถขายได้ในราคาตามที่ปรากฏในงบดุล ซึ่งคำนวณได้โดยการนำสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทหักด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ตามที่ปรากฏในงบดุล ณ วันใดวันหนึ่งหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่อยู่ในมือของผู้ถือหุ้นสามัญ ณ วันนั้น

ซึ่งโดยทั่วไปการคำนวณมูลค่าตามบัญชีจะมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. คำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวด หารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว ณ วันสิ้นงวด
2. ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นสามัญที่เรียกชำระไม่เต็มมูลค่า มูลค่าหุ้นตามบัญชีคำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวดบวกด้วยมูลค่าหุ้นที่เรียกชำระไม่ครบ หารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว ณ วันสิ้นงวด
3. ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ มูลค่าหุ้นตามบัญชีจะคำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวด หักด้วยมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ หารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว ยกเว้นในกรณีที่หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันทุกประการจะคำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวด หารด้วยจำนวนหุ้นทั้งหมดที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Beaver และ Ryan (1993) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของมูลค่าตามบัญชีกับมูลค่าตลาดของผู้ถือหุ้น โดยทำการศึกษาในรูปแบบของอัตราส่วน Book-to-Market (BM) ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวถึงความน่าสนใจจากการวิเคราะห์คือ

1. อัตราส่วน BM จะสะท้อนความแตกต่างระหว่างงบการเงินภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principle: GAAP) ที่แสดงมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นกับมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นตัวประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของหลักทรัพย์ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น เนื่องจากอัตราส่วนดังกล่าวแสดงส่วนเกินของผลตอบแทนที่มั่นใจหลังจากได้

ควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เช่น ความเสี่ยง รวมทั้งค่าสัมประสิทธิ์ (beta) อิทธิพลต่างๆ อัตราส่วนกำไรต่อมูลค่าหุ้น (Earning to Price ratio: EP ratio) และขนาดของกิจการ

2. ศึกษาวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของอัตราส่วน BM ในรูปแบบของหลักการบัญชี โดยอัตราส่วน BM จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาดในอดีตและปัจจุบัน สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดจะลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งเท่ากับศูนย์เมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งความแตกต่างจะขึ้นอยู่กับชนิดของสินทรัพย์ที่กิจการถืออยู่ นั่นคือถ้าสินทรัพย์มีอายุการใช้งานยาวนาน ความแตกต่างก็จะมีมาก

จากการวิเคราะห์พบว่าหลักการบัญชีเกี่ยวกับราคาทุนในอดีต (Historical cost accounting) เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตามบัญชีซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาด และเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วน BM เพราะว่าการตลาดจะตอบสนองการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินทรัพย์อย่างรวดเร็วแต่ราคาทุนในอดีตจะตอบสนองมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในรูปแบบของกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง (Unrealized gains or losses) ซึ่งจะไม่รับรู้จนกว่าจะขายหรือตัดเป็นค่าใช้จ่ายตามอายุการใช้งานที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์นั้นๆ สรุปว่ากำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง (Unrealized gain : URG) เป็นสาเหตุที่ทำให้อัตราส่วน BM มีค่าน้อยกว่า 1

การศึกษานี้มุ่งเน้นอัตราส่วน BM และขยายการวิเคราะห์ไปยัง Earnings to Price ratio (EP) โดยเฉพาะ EP จะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นรายปีของมูลค่าตลาดอย่างช้าๆ โดยความล่าช้าจะสัมพันธ์กับค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่กิจการถืออยู่ซึ่งผลกระทบนี้จะไม่มอิทธิพลกับอัตราส่วน BM แต่อย่างใด

Ryan (1995) ทำการศึกษวิเคราะห์โครงสร้างตัวแบบ (Model) ในการวัดผลและทดสอบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด โดยตัวแบบนี้ จะทำการศึกษเกี่ยวกับมูลค่าตามบัญชีที่ไม่เหมาะสมหรือถูกทำให้ราบเรียบว่ามีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดอย่างไร โดยทำการศึกษการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตลาดซึ่งมักมีความผันผวนสูงและยากที่จะคาดเดานำมาเปรียบเทียบกับมูลค่าตามบัญชี สำหรับรูปแบบของตัวแบบนี้จะกล่าวอยู่ในรูปแบบของการรวมเป็นต้นทุนและการตัดจ่ายของสินทรัพย์ถาวร โดยมีสมมติฐานหลักเกี่ยวกับมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของสินทรัพย์ คือ

1. มูลค่าตลาดและมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์จะเท่ากัน ณ วันที่ได้มา และเลิกใช้สินทรัพย์นั้น ซึ่งในช่วงอายุการใช้งานของสินทรัพย์จะมีความแตกต่างระหว่างมูลค่าตลาดและมูลค่าตามบัญชี และความแตกต่างนี้จะเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานของสินทรัพย์

นั้น ดังนั้น สมมติฐานนี้จึงมีความหมายว่าค่าความนิยมที่ไม่ถูกบันทึกของกิจการจะเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุของสินทรัพย์ดังกล่าว

2. ความแตกต่างระหว่างมูลค่าตลาดและมูลค่าตามบัญชีระหว่างอายุการใช้งานของสินทรัพย์ จะสมมติโดยใช้วิธีค่าเฉลี่ยแบบเคลื่อนที่ (Moving average)

การประเมินผลตัวแบบจะอธิบายอย่างสมเหตุสมผลโดย Ryan (1995) ได้ทำการทดสอบความสามารถของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาดในอดีตและปัจจุบันในการอธิบายอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด ได้ผลว่าสินทรัพย์ที่มีความคงทนมาก อายุการใช้งานนาน จะมีนัยสำคัญอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าตลาด แต่ผลที่ได้นี้ Ryan (1995) กล่าวว่าอาจถูกจำกัดเนื่องจากช่วงเวลาในการศึกษา นั่นคือ ใช้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาดในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา

Davidson, Gelardi และ Li (1996) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวความคิดทางการบัญชี (Conceptual Framework) ของประเทศจีนเกี่ยวกับระบบการบัญชีสมัยใหม่ที่มีผลกระทบกับประเทศจีนตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 1993 โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับแนวความคิดทางการบัญชีของประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเป็นตัวเปรียบเทียบ ในการวิเคราะห์นี้ใช้ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั่วไป รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานระหว่างประเทศ และที่ปรึกษาของสถาบันการเงินรวมทั้งเอกสารต่างๆ ที่จัดทำโดยสถาบันการเงินโดยดูการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งจะกล่าวถึงแนวความคิดทางการบัญชีของประเทศจีนที่มีพื้นฐานในการสร้างมาจากแนวความคิดของประเทศทางฝั่งตะวันตก รวมทั้งความแตกต่างทางวัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจในอดีต เนื่องจากว่าหลังจากที่ประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยมีนโยบายเปิดประเทศเพื่อการค้าและการลงทุนในปี 1978 ทำให้ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีเพิ่มเติมเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงวิธีการทางบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจ การเข้าซื้อ การลงทุนในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

White (2000) ได้กล่าวถึงเหตุผลว่าควรแสดงราคาที่เหมาะสม เพื่อสะท้อนสถานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในปัจจุบัน ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ รายการในงบดุล ทั้งสินทรัพย์หนี้สิน และรายการนอกงบดุล ควรได้รับการตีเป็นราคาตลาดเป็นระยะๆ แม้บทการบัญชีของสหรัฐอเมริกาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) ซึ่งแทนที่แม่บทการบัญชีจะมุ่งประเด็นไปที่ราคาทุนในอดีต (Historical Cost) หรือมูลค่าตามบัญชี (Book Value) แม่บทการบัญชีได้ให้ทางเลือกในการใช้มูลค่าตลาด แต่ก็เป็นการยากที่จะหามูลค่าที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตามมูลค่าตลาดจะสะท้อนภาพที่เป็นจริงของมูลค่าสุทธิของกิจการมากกว่าและสามารถเพิ่มคุณค่าในการวางแผนเศรษฐกิจในระยะยาวของกิจการด้วย

Billings และ Morton (2001) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับงานของ Ryan (1995) และ Beaver กับ Ryan (2000) ในเรื่องมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด (Book-to-Market) เกี่ยวกับการบิดเบือนที่สำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพของธุรกิจ รวมทั้งองค์ประกอบที่มีความสำคัญในช่วงเวลาสั้นๆ (More transitory component) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงราคาในอดีต ซึ่งลักษณะขององค์ประกอบดังกล่าวก็คือ การรับรู้ทางการบัญชีที่เอนเอียง (Biased accounting recognition) และการรับรู้ล่าช้า (Delayed accounting recognition) ของมูลค่าตลาดของกิจการ ซึ่งทำการศึกษาโดยใช้กรอบของ Beaver กับ Ryan (2000) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดกับผลตอบแทนในอนาคต

จากการศึกษา Billings และ Morton (2001) พบว่าความผันผวนในมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของราคาที่ผ่านมาซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการคาดเดาผลตอบแทนในอนาคต อีกทั้งการตอบสนองที่ล่าช้า (Lagged return) ของมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก็มีความเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการพยากรณ์การเติบโตของกำไรในระยะยาว ความเอนเอียงมีความเกี่ยวข้องกับการปรับแก้กำไรในอนาคตแต่ก็ไม่มากนัก และเมื่อผู้วิจัยทำการควบคุมการปรับปรุงการพยากรณ์กำไรในอนาคต (Future earnings forecast revisions) พบว่ากำไรในอนาคตลดลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด อีกทั้งการตอบสนองที่ล่าช้าขององค์ประกอบจะยังคงมีความสามารถในการคาดการณ์ผลตอบแทนในอนาคตของหลักทรัพย์ (Future stock return) อยู่บ้าง และให้ข้อคิดว่าการปรับปรุงการพยากรณ์กำไรที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ไม่สามารถอธิบายเหตุผิดปกติของตลาด (Market anomaly)¹ ได้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของช่วงเวลาที่ใช้ในการทดสอบ

Garza-Gomez (2001) ได้ทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและมูลค่าตลาดของผู้ถือหุ้นในการอธิบายถึงส่วนเกินที่ได้รับบนพื้นฐานกลยุทธ์การลงทุนโดยใช้อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น (Ratio of book value to market value of equity : BV/MV) โดยใช้ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ญี่ปุ่น ในการเก็บข้อมูลทางการบัญชีเป็น

¹ เหตุผิดปกติของตลาด คือ เหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหรือตัวแบบ ซึ่งทำให้เกิดผลที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดตลาดมีประสิทธิภาพ เหตุผิดปกตินี้บางครั้งเกิดจากผลของลักษณะของกิจการหรือหุ้น หรือช่วงเวลาการลงทุน (จรัลน์ สังข์แก้ว, 2540)

เวลา 5 ปี คือปี ค.ศ. 1996 ถึง 2000 การศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง BV/MV และความเสียง ได้ผลว่า

1. มูลค่าตลาดไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความเสียงเท่าไรแต่มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องและผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการด้วย
2. มูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับความเสียงทางการเงินอย่างมาก

จากการศึกษาของ Easton (1999) ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับราคาหลักทรัพย์ของกิจการ โดยสมมติให้ราคาหลักทรัพย์ของกิจการ ณ วันที่ใดวันหนึ่ง (MV_{it}) มีค่าเท่ากับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันนั้น (BV_{it}) นั่นคือ

$$MV_{it} = BV_{it}$$

MV หมายถึง ราคาหลักทรัพย์ (มูลค่าตลาดของกิจการ)

BV หมายถึง มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น

it หมายถึง กิจการ i ณ เวลา t

โดยมูลค่าตามบัญชีจะเท่ากับราคาหลักทรัพย์ ในกรณีที่สินทรัพย์และหนี้สินของกิจการได้รับรู้เป็นมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Accounting) และกิจการมีการบันทึกบัญชีอย่างครบถ้วนแล้ว (Easton, 1999) ดังนั้น ถ้ามูลค่าตามบัญชีเท่ากับมูลค่าตลาดแล้ว อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดจะเท่ากับ 1

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในช่วงของการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดทางการบัญชี นั่นคือแนวความคิดในการวัดมูลค่าและนำเสนอข้อมูลในงบการเงิน อันเนื่องมาจากการประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยจะศึกษาในภาพรวมของทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาว่าเมื่อมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจะมีแนวโน้มเข้าใกล้ 1 หรือไม่ นั่นคือมูลค่าตามบัญชีจะมีมูลค่าใกล้เคียงมูลค่าตลาดหรือไม่

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การศึกษาความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีนั้น มีขั้นตอนในการศึกษา และพัฒนาสมมติฐานในวิจัย จากการศึกษาของ Easton (1999) ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับราคาหลักทรัพย์ของกิจการ โดยสมมติให้ราคาหลักทรัพย์ของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง (MV_{it}) มีค่าเท่ากับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันนั้น (BV_{it}) ในกรณีที่สินทรัพย์และหนี้สินของกิจการได้รับรู้เป็นมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Accounting) ดังนั้น ถ้ามูลค่าตามบัญชีเท่ากับมูลค่าตลาดแล้ว อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดจะเท่ากับ 1

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในช่วงของการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดทางการบัญชี นั่นคือแนวความคิดในการวัดมูลค่าและนำเสนอข้อมูลในงบการเงิน อันเนื่องมาจากการประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยจะศึกษาในภาพรวมของทั้งตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ได้ดังนี้

H_1 : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน นั่นคือ $\mu_d = \mu_1 - \mu_2 \neq 0$

โดย μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539 – 2541)

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542 – 2544)

μ_d หมายถึง ผลต่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

โดยทำการศึกษาวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดว่าเป็นไปตามแนวคิดของแม่บทการบัญชีหรือไม่ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.1 ก่อนมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าน้อยกว่า 1

ในส่วนนี้จะพิจารณาว่าเมื่อมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดจะมีความใกล้เคียงกัน ทำให้อัตราส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้น ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ได้ดังนี้

H_{1a} : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้น นั่นคือ $\mu_d = \mu_{1a} - \mu_{2a} < 0$

โดย a หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1

และหลังจากประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับ 1 หรือไม่ นั่นคือ มูลค่าตามบัญชีมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าตลาดหรือไม่ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานหลัก (Null Hypothesis) ได้ดังนี้

$H_{1a.1}$: อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเท่ากับ 1 นั่นคือ $\mu_{2a} = 1$

1.2 ก่อนมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่า 1

ในส่วนนี้จะเป็นการพิจารณาถึง แนวความคิดเดิมในการจัดทำงบการเงินนั้นใช้ราคาทุนในการวัดมูลค่า ทำให้อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่า 1 และเมื่อทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้แม่บทการบัญชี ซึ่งมีแนวความคิดในการทำให้สินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นสะท้อนมูลค่าได้ใกล้เคียงมูลค่าตลาดมากขึ้น ดังนั้น จึงทำการศึกษาว่าอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าลดลงหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีหรือไม่ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ได้ดังนี้

H_{1b} : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง นั่นคือ $\mu_d = \mu_{1b} - \mu_{2b} > 0$

โดย b หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1

และหลังจากประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับ 1 หรือไม่ นั่นคือ มูลค่าตามบัญชีมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าตลาดหรือไม่ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานหลัก(Null Hypothesis) ได้ดังนี้

$H_{1b.1}$: อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเท่ากับ 1 นั่นคือ $\mu_{2b} = 1$

ส่วนที่ 2. การศึกษาความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีนี้นั้นมีขั้นตอนในการศึกษา และการพัฒนาสมมติฐาน ดังนี้

เนื่องจากกลุ่มสถาบันการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีความแตกต่างกันระหว่างธุรกิจ อีกทั้งสถาบันการเงินมีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลเฉพาะ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงทำการศึกษาแยกกันเพื่อดูการแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 2 ในการนำแม่บทการบัญชี โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี

1. กลุ่มสถาบันการเงิน ประกอบด้วย ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์

ในส่วนนี้จะเป็นการพิจารณาถึงการที่สถาบันการเงินมีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแล เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย และมีข้อกำหนดในการจัดทำงบการเงินอย่างเข้มงวด ซึ่งต้องมีการรายงานตามข้อกำหนดอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีนี้น่าจะไม่มี ความแตกต่างกัน ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ได้ดังนี้

H_{2c} : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน นั่นคือ

$$\mu_d = \mu_{1c} - \mu_{2c} \neq 0$$

โดย c หมายถึง ข้อมูลกลุ่มสถาบันการเงิน

2. กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย ธุรกิจการเกษตร วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง เคมีภัณฑ์และพลาสติก พาณิชยกรรม สื่อสาร เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ พลังงาน บันเทิงและสันทนาการ อาหารและเครื่องดื่ม การแพทย์ โรงแรมและบริการท่องเที่ยว ของใช้ในครัวเรือน อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องมือและเครื่องจักร เหมืองแร่ บรรจุก๊าซ เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง การพิมพ์และสิ่งพิมพ์ บริการเฉพาะกิจ พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เยื่อกระดาษและกระดาษ สิ่งทอเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ขนส่ง ยานพาหนะและอุปกรณ์ คลังสินค้าและไซโล และกลุ่มอื่นๆ

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งอุตสาหกรรมมีความหลากหลาย แม่บทการบัญชีจึงมีบทบาทอย่างมากในอุตสาหกรรมเหล่านี้ ดังนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีน่าจะมีค่าแตกต่างกัน ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ได้ดังนี้

H_{2d} : อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน นั่นคือ

$$\mu_d = \mu_{1d} - \mu_{2d} \neq 0$$

โดย d หมายถึง ข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ดังนั้นจึงมีกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

1. ธุรกิจที่เลือกมาเป็นตัวอย่างต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ช่วงเวลาที่ศึกษา คือ พ.ศ. 2539 – 2544 เนื่องจากการวิเคราะห์ที่ได้แบ่งช่วงเวลาเป็นสองช่วงคือ ก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539 - 2541) และหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542 - 2544) โดยแบ่งช่วงเวลาก่อนและหลังใช้เท่ากันเพื่อให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่มมีช่วงเวลาในการวิเคราะห์และการกระจายข้อมูลมีความใกล้เคียงกัน
3. ธุรกิจที่เลือกมาเป็นตัวอย่างต้องมีราคาตลาด (Market Price) ของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นงวดบัญชี
4. การศึกษาครั้งนี้ไม่ศึกษากลุ่มบริษัทที่อยู่ในช่วงฟื้นฟูกิจการเนื่องจากการวิเคราะห์ส่วนของผู้ถือหุ้นจะต้องมากกว่าศูนย์ ทั้งนี้เพราะหากกิจการมีมูลค่าตามบัญชีน้อยกว่าศูนย์อาจแสดงถึงภาวะที่กิจการมีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาการล้มละลาย ซึ่งต้องใช้มูลค่าชำระบัญชีในการจัดทำการเงิน อีกทั้งหลักทรัพย์นั้นอาจไม่มีราคาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์
5. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลหลัก คือ ราคาตลาดของหลักทรัพย์ กับมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ณ วันสิ้นงวดบัญชีของแต่ละบริษัท
6. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้ข้อมูลของบริษัทที่จัดทำการเงินรวมและใช้มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นตามงบการเงินรวม อีกทั้งต้องการความสม่ำเสมอในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงชี้งบการเงินรวมในการวิเคราะห์
7. ข้อมูลของบริษัทในการวิเคราะห์ครั้งนี้ต้องมาจากงบการเงินประจำปีที่มีรอบระยะเวลา 12 เดือน และมีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ของแต่ละปี เพื่อความสม่ำเสมอและใช้ในการเปรียบเทียบกันได้
8. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในส่วนที่ 2 จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ (1) กลุ่มสถาบันการเงิน และ (2) กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เนื่องจากแนวปฏิบัติทางบัญชีของธุรกิจดังกล่าวมีความแตกต่างกัน เช่น ข้อกำหนดในเรื่องเงินทุนสำรอง² ภาวะผูกพันต่างๆ แหล่งที่มาของเงินลงทุน อีกทั้งสถาบันการเงินยังมีองค์กรที่คอยกำกับดูแล นั่นคือธนาคารแห่งประเทศไทยที่คอยกำกับดูแลด้านข้อกำหนดต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายอีกด้วย

² เงินทุนสำรองตามกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งในสี่สิบของจำนวนผลกำไร ซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่ากับหนึ่งในสี่สิบของจำนวนทุนบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะได้อำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

โดยสามารถแบ่งเป็นกลุ่มธุรกิจตามการจัดประเภทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดังนี้

8.1 กลุ่มสถาบันการเงิน ประกอบด้วย ธนาคาร ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ (ไม่รวมธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต เนื่องจากธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิตไม่เข้าเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างเพราะกิจการดังกล่าวมิได้มีการจัดทำงบการเงินรวม)

8.2 กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย ธุรกิจการเกษตร วัสดุก่อสร้าง และตกแต่ง เคมีภัณฑ์และพลาสติก พาณิชยกรรม สื่อสาร เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ พลังงาน บันเทิงและสันทนาการ อาหารและเครื่องดื่ม การแพทย์ โรงแรมและบริการท่องเที่ยว ของใช้ในครัวเรือน อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องมือและเครื่องจักร เหมืองแร่ บรรจุก๊าซ เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง การพิมพ์และสิ่งพิมพ์ บริการเฉพาะกิจ พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เชื้อกระดาษและกระดาษ สิ่งทอเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ขนส่ง ยานพาหนะและอุปกรณ์ คลังสินค้าและไซโล และกลุ่มอื่นๆ

9. มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นในงานวิจัยนี้ จะทำการศึกษาเฉพาะมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเท่านั้น ในกรณีที่บริษัทมีทั้งหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ มูลค่าตามบัญชีดังกล่าว จะคำนวณจากส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวด หักด้วยมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ หารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว

แหล่งข้อมูล (Source of data)

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งเป็นการวิจัยโดยการวิเคราะห์และสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลที่เกิดขึ้นมาได้ เพื่อศึกษาแนวความคิดของแม่บทการบัญชี โดยศึกษาถึงอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากงบการเงินที่จัดทำเผยแพร่สู่สาธารณะชน ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้นมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Integrated – SET Information Management System (I-SIMS CD-ROM) และ Listed Company Information CD-ROM)

รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) อื่นๆ โดยการค้นคว้าจาก วิทยานิพนธ์ รายงาน วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือตำราต่างๆ รวมทั้งเอกสารประกอบการอบรม เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด การจัดทำและการนำเสนอรายงานทางการเงินที่ได้จากการศึกษา ข้อมูล เอกสารต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากงบการเงิน ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเกี่ยวกับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ (Paired t-test) ซึ่งเป็นสถิติที่นิยมใช้กับการทดสอบความแตกต่างของผลการใช้สิ่งที่ต้องการตรวจสอบกับการไม่ใช้ โดยจะนำมาทำการทดสอบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกิจการเดียวกันเป็นคู่ๆ

รวมทั้งใช้วิธีการทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์เพื่อยืนยันผลการทดสอบอีกครั้ง โดยทดสอบความแตกต่างของ 2 ประชากรแบบจับคู่ (Two-Related-Samples Tests) โดยใช้วิธีเครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกชันสำหรับการทดสอบแบบจับคู่ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference)

สำหรับการทดสอบเกี่ยวกับประชากรเดียว โดยทำการทดสอบอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วมีค่าเท่ากับ 1 หรือไม่นั้น จะใช้วิธีการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรเดียว (One-sample t test) ควบคู่ไปกับการทดสอบสมมติฐานที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ สำหรับการทดสอบเกี่ยวกับค่ามัธยฐานของประชากรเดียว โดยใช้วิธีเครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกชัน (Wilcoxon Signed-Rank Test) เนื่องจาก หากข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่มีคุณสมบัติตามข้อสมมติทางสถิติ (Statistical Assumptions) ที่ตั้งไว้ นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงที่ไม่ได้เป็นแบบปกติ หรือมีขนาดตัวอย่างเล็ก การทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นข้อมูลจากงบการเงินรวมของกิจการในช่วงก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2541)

กลุ่มที่ 2 เป็นข้อมูลจากงบการเงินรวมของกิจการในช่วงหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2544)

ซึ่งจะทำการทดสอบโดยการจับคู่ของค่าเฉลี่ยระหว่างปีก่อนใช้แม่บทการบัญชีกับปีหลังจากที่เริ่มใช้แม่บทการบัญชี เพื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำทั้งในภาพรวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทำการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 พิจารณาการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 และมากกว่า 1

ส่วนที่ 2 พิจารณาการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) เป็นการคำนวณค่ากลางของข้อมูลว่าอยู่ที่ใด เพื่อใช้ค่ากลางดังกล่าวบอกลักษณะของข้อมูล ทำให้ผู้ใช้สามารถทราบถึงการแจกแจงของข้อมูลว่าเป็นอย่างไร ประกอบด้วย

1.1 สูตรค่าเฉลี่ย/ มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือ \bar{x}) เป็นค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่น่ามาคำนวณ (เพื่อใช้เป็นตัวแทนในการวิเคราะห์)

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i}{n}$$

x_i = อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นแต่ละบริษัท
 n = จำนวนบริษัท
 \sum = ผลรวม

1.2 สูตรส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

$$S = \text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

1.3 มัธยฐาน (Median)

1.3.1 จำนวนข้อมูลเป็นเลขคี่ (n เป็นเลขคี่) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เรียงลำดับข้อมูลจากน้อยไปมาก

ขั้นที่ 2 ค่ามัธยฐาน คือ ค่าของข้อมูลที่อยู่ตำแหน่ง $\frac{(n+1)}{2}$

1.3.2 จำนวนข้อมูลเป็นเลขคู่ (n เป็นเลขคู่) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เรียงลำดับข้อมูลจากน้อยไปมาก

ขั้นที่ 2 ค่ามัธยฐาน = ค่าเฉลี่ยระหว่างข้อมูลที่อยู่ตำแหน่งที่ $\frac{n}{2}$ และตำแหน่ง $\frac{(n+1)}{2}$

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้

2.1 การทดสอบแบบ Paired t-test สำหรับผลต่างของค่าเฉลี่ย 2 ประชากรแบบจับคู่ ($\mu_1 - \mu_2$) เพื่อให้ทดสอบค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากรแบบจับคู่ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ จากสูตร

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - d_0}{S_d / \sqrt{n}}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของประชากร

1 = ก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2541)

2 = หลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2544)

d_0 = ค่าคงที่ (เท่ากับ 0)

S_d = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

n = จำนวนบริษัท (Sample size)

2.2 การทดสอบแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ สำหรับผลต่างของค่าเฉลี่ย 2 ประชากร โดยวิธีเครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกซ์สำหรับการทดสอบแบบจับคู่ (The Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference)

$$Z = \frac{T^+ - n(n+1)/4}{\sqrt{n(n+1)(2n+1)/24}}$$

- T^+ = ผลบวกของลำดับที่ของผลต่างระหว่างอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี
- n = จำนวนบริษัท (Sample size)

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษานี้จะใช้วิธีการทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากรแบบจับคู่ (Paired t-test) โดยจะวิเคราะห์ในภาพรวมและแบบแยกตามลักษณะที่ต้องการศึกษาโดยจะแยกเป็น 2 กรณี คือ

1. การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 และมากกว่า 1

2. การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

รวมทั้งใช้วิธีการทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์เพื่อยืนยันผลการทดสอบอีกครั้ง เพื่อทดสอบความแตกต่างของ 2 ประชากรแบบจับคู่ (Two-Related-Sample Test) โดยใช้วิธีเครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกซัน สำหรับการทดสอบแบบจับคู่ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ในการทดสอบ

สถิติเชิงพรรณนา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชี ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลและเลือกตัวอย่างต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวนบริษัทที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 2 โดยมีข้อสังเกตดังนี้

1. จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีแนวโน้มลดจำนวนลง เนื่องจากในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2539 มีบริษัทเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวนมาก จากการที่เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตทำให้นักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างประเทศสนใจมาลงทุนใน

ตารางที่ 2

การเลือกตัวอย่าง

ปี	2539	2540	2541	2539-2541	2542	2543	2544	2542-2544
จำนวนบริษัทจดทะเบียน	530	528	478		439	415	398	
หัก จำนวนบริษัทในกลุ่มธุรกิจฟื้นฟู หรือบริษัทที่ไม่ได้จัดทำงบการเงินรวม หรือบริษัทที่ไม่ได้มีรอบบัญชีสิ้นสุด 31 ธ.ค. *	(285)	(315)	(278)		(244)	(207)	(195)	
บริษัทที่จัดทำงบการเงินรวมและมีรอบบัญชีสิ้นสุด 31 ธ.ค.	245	213	200	198**	195	208	203	198**
หัก บริษัทที่มีข้อมูลไม่ตรงตามเกณฑ์เลือกตัวอย่าง ^๓				(33)				(33)
บริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง				165				165

* จำนวนบริษัทที่มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้ คือ บริษัทในกลุ่มธุรกิจฟื้นฟู, ไม่ได้จัดทำงบการเงินรวม หรือไม่ได้มีรอบบัญชีสิ้นสุด 31 ธ.ค.

** จำนวนบริษัทที่มีข้อมูลอย่างน้อย 1 ปีในช่วงก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ปี 2539-2541) และช่วงหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ปี 2542-2544)

^๓ ได้แก่ มูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นสามัญต่ำกว่าศูนย์/ บริษัทที่หลักทรัพย์ไม่มีราคาตลาด

ตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น แต่หลังจากปี พ.ศ. 2539 คือช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2544 หลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินทำให้บริษัทจำนวนมากต้องถูกจัดประเภทเข้าอยู่ในกลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ เพราะมูลค่าตามบัญชีของกิจการต่ำกว่าศูนย์ อีกทั้งบางบริษัทไม่จัดทำงบการเงินรวม และไม่ได้มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุด 31 ธันวาคม รวมทั้งมีบริษัทที่ถูกเพิกถอนด้วย ทำให้ตัวอย่างที่ได้มีจำนวนลดลง

2. บางบริษัทได้รับเครื่องหมายถูกห้ามซื้อขายจึงไม่มีราคาตลาดซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวต้องมีข้อมูลในส่วนของมูลค่าตามบัญชี และมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ในช่วงก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีในแต่ละช่วงอย่างน้อย 1 ปี เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกัน

การวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานจะวิเคราะห์ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 165 บริษัท และมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์นั้น แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1	บริษัทที่มีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนใช้แม่บทการบัญชีต่ำกว่า 1	35	บริษัท
	บริษัทที่มีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนใช้แม่บทการบัญชีมากกว่า 1	<u>130</u>	บริษัท
	รวม	<u>165</u>	บริษัท
ส่วนที่ 2	บริษัทในกลุ่มสถาบันการเงิน (ธนาคาร ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์)	13	บริษัท
	บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ	<u>152</u>	บริษัท
	รวม	<u>165</u>	บริษัท

จากตารางที่ 3 ส่วนที่ 1 พบว่า ลักษณะการแจกแจงของข้อมูลทั้งมูลค่าตามบัญชี มูลค่าตลาด และอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยในแต่ละปีมากกว่าค่ามัธยฐาน และมูลค่าตามบัญชีมีแนวโน้มใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดทำให้

อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีแนวโน้มเข้าใกล้ 1 เพิ่มมากขึ้น หลังจากที่มีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงเวลาก่อนมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539 – 2541) เปรียบเทียบกับหลังจากมีการประกาศใช้แล้ว (พ.ศ. 2542 – 2544) ตามตารางที่ 3 ส่วนที่ 2 พบว่า ในภาพรวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยช่วงก่อนมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่าช่วงหลังมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชี อีกทั้งข้อมูลก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชียังมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้น ทำให้มูลค่าตามบัญชีมีความใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดมากขึ้น

การศึกษาแยกตามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้ข้อสังเกตดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 เมื่อมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้ว ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าเพิ่มขึ้น (จาก 0.6296 เท่าเป็น 0.8353 เท่า) และเมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 เป็นรายปีพบว่าอัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเข้าใกล้ 1 ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

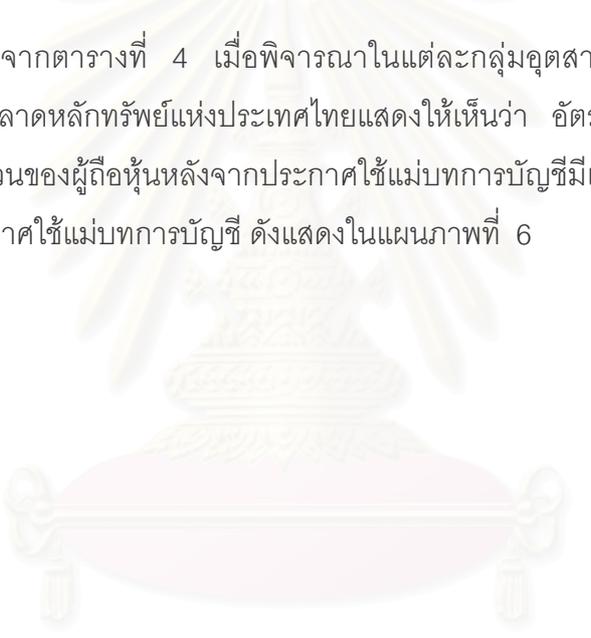
2. กลุ่มตัวอย่างที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 เมื่อมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้ว ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าลดลง (จาก 4.9038 เท่าเป็น 1.8699 เท่า) ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินทำให้มูลค่าตลาดลดต่ำลงมากกว่ามูลค่าตามบัญชี ส่งผลให้อัตราส่วน BM เฉลี่ยของช่วงเวลาดังกล่าวสูง และเมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 เป็นรายปีพบว่าอัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงเข้าใกล้ 1 ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

3. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของกลุ่มสถาบันการเงินก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง (จาก 2.2702 เท่าเป็น 1.1141 เท่า) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 มากขึ้น และเมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่ม

สถาบันการเงินเป็นรายปีพบว่าอัตราส่วนดังกล่าวในช่วงปีหลังจากที่มีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้นมีความไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในแผนภาพที่ 4

4. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง (จาก 4.1448 เท่าเป็น 1.6964 เท่า) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 มากขึ้น และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ นี้ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสถาบันการเงินเนื่องจาก ในกลุ่มนี้มีหลายประเภทธุรกิจ ซึ่งแต่ละธุรกิจมีความแตกต่างกันและในแต่ละช่วงเวลา ความสนใจของนักลงทุนต่อการ ลงทุนในธุรกิจแต่ละประเภทก็แตกต่างกัน จึงทำให้ข้อมูลในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ นี้มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง และเมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นรายปี พบว่าอัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงและมีค่าแตกต่างกันน้อยลง ดังแสดงในแผนภาพที่ 5

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมตามการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังจากประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีแนวโน้มมีค่าใกล้เคียง 1 มากกว่าก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี ดังแสดงในแผนภาพที่ 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลรายปี

ปี	BM			BV			MV		
	Mean	Median	Std Dev	Mean	Median	Std Dev	Mean	Median	Std Dev
2539	3.155	1.584	4.408	96.724	58.967	113.771	64.652	33.000	89.251
2540	5.812	2.270	11.027	61.716	39.311	82.004	37.830	16.000	57.374
2541	2.417	1.627	2.217	36.582	27.510	41.499	34.922	14.000	61.514
2542	1.460	1.133	1.117	37.281	27.525	40.625	45.482	18.875	85.398
2543	1.992	1.535	1.656	37.875	26.057	47.436	32.538	13.500	50.981
2544	1.400	1.152	1.002	32.389	20.551	48.736	31.939	15.000	50.576

BM คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย : เท่า)

BV คือ มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย : บาท/หุ้น)

MV คือ มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย : บาท/หุ้น)

N คือ จำนวนบริษัท

Mean คือ ค่าเฉลี่ย

Median คือ ค่ามัธยฐาน

Std. Dev คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Min คือ ค่าต่ำสุด

Max คือ ค่าสูงสุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด (BM) ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างและแยกแต่ละกลุ่ม

	N	Min	Max	Mean	Median	Std. Dev
BF	165	0.16	42.99	3.9971	2.6115	4.8797
AF	165	0.15	6.97	1.6505	1.3333	1.1229
BF1	35	0.16	0.97	0.6296	0.6371	0.2154
AF1	35	0.15	2.45	0.8353	0.7358	0.4900
BF2	130	1.00	42.99	4.9038	3.4853	5.1336
AF2	130	0.29	6.97	1.8699	1.5478	1.1450
BF3	13	0.62	10.06	2.2702	1.2161	2.5028
AF3	13	0.38	3.16	1.1141	0.9072	0.7744
BF4	152	0.16	42.99	4.1448	2.6998	5.0084
AF4	152	0.15	6.97	1.6964	1.3816	1.1380

BF คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539- 2541)

AF คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542 – 2544)

BF1 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยก่อนใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชีน้อยกว่า 1

AF1 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยหลังใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชีน้อยกว่า 1

BF2 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยก่อนใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชีมากกว่า 1

AF2 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยหลังใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชีมากกว่า 1

BF3 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยก่อนใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มสถาบันการเงิน

AF3 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยหลังใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มสถาบันการเงิน

BF4 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยก่อนใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ

AF4 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเฉลี่ยหลังใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ตารางที่ 4 ส่วนที่ 1

สถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงก่อนใช้แม่บทการบัญชี (ระหว่างปี 2539 ถึงปี 2541)

กลุ่มธุรกิจ	N	Min	Max	Mean	Std. Dev
1 ธุรกิจการเกษตร	14	0.63	10.25	3.2524	2.9698
2 ธนาคาร	6	0.90	10.06	2.9687	3.6089
3 กู้สูก่อสร้างและตกแต่ง	7	0.36	16.20	7.4457	6.2689
4 เคมีภัณฑ์และพลาสติก	7	0.64	4.60	2.2914	1.5747
5 พาณิชยกรรม	6	0.67	3.48	1.6355	1.0485
6 สื่อสาร	8	0.44	7.10	2.6416	2.5749
7 เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์	4	1.32	3.94	2.3569	1.1172
8 ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	3	0.42	1.32	0.7906	0.4737
9 พลังงาน	5	0.23	7.09	2.0042	2.8585
10 บันเทิงและสันทนาการ	6	0.16	3.17	1.8710	1.3757
11 เงินทุนและหลักทรัพย์	7	0.62	2.63	1.6716	0.8768
12 อาหารและเครื่องดื่ม	14	0.34	7.85	2.5715	2.2467
13 การแพทย์	3	3.78	4.19	3.9969	0.2077
14 โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	10	0.30	12.54	3.8045	3.9701
15 ของใช้ในครัวเรือน	6	0.88	7.79	3.7200	2.5322
18 อัญมณีและเครื่องประดับ	1	2.55	2.55	2.5521	0.000
19 เครื่องมือและเครื่องจักร	1	9.51	9.51	9.5098	0.000
20 เหมืองแร่	1	5.39	5.39	5.3896	0.000
21 บรรจุภัณฑ์	6	0.60	6.13	4.3743	2.0598
22 เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง	2	3.36	4.88	4.1175	1.0736
23 การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	4	0.77	4.04	1.9674	1.5322
24 บริการเฉพาะกิจ	2	3.06	3.74	3.3996	0.4761
25 พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	15	1.25	42.99	10.9870	11.1723
26 ยี่ห้อกระดาษและกระดาษ	2	0.58	3.21	1.8944	1.8557
27 สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	12	1.36	10.96	4.9150	3.2117
28 ขนส่ง	4	0.60	5.59	3.1155	2.0800
29 ยานพาหนะ และอุปกรณ์	3	1.90	5.13	3.7162	1.6492
30 คลังสินค้าและไซโล	3	0.65	2.01	1.5370	0.7692
31 อื่นๆ	3	3.88	12.30	7.1928	4.4919
รวม	165	0.16	42.99	3.9971	4.8797

N คือ จำนวนบริษัท Min คือ ค่าต่ำสุด Max คือ ค่าสูงสุด Mean คือ ค่าเฉลี่ย

Median คือ ค่ามัธยฐาน Std. Dev คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4 ส่วนที่ 2

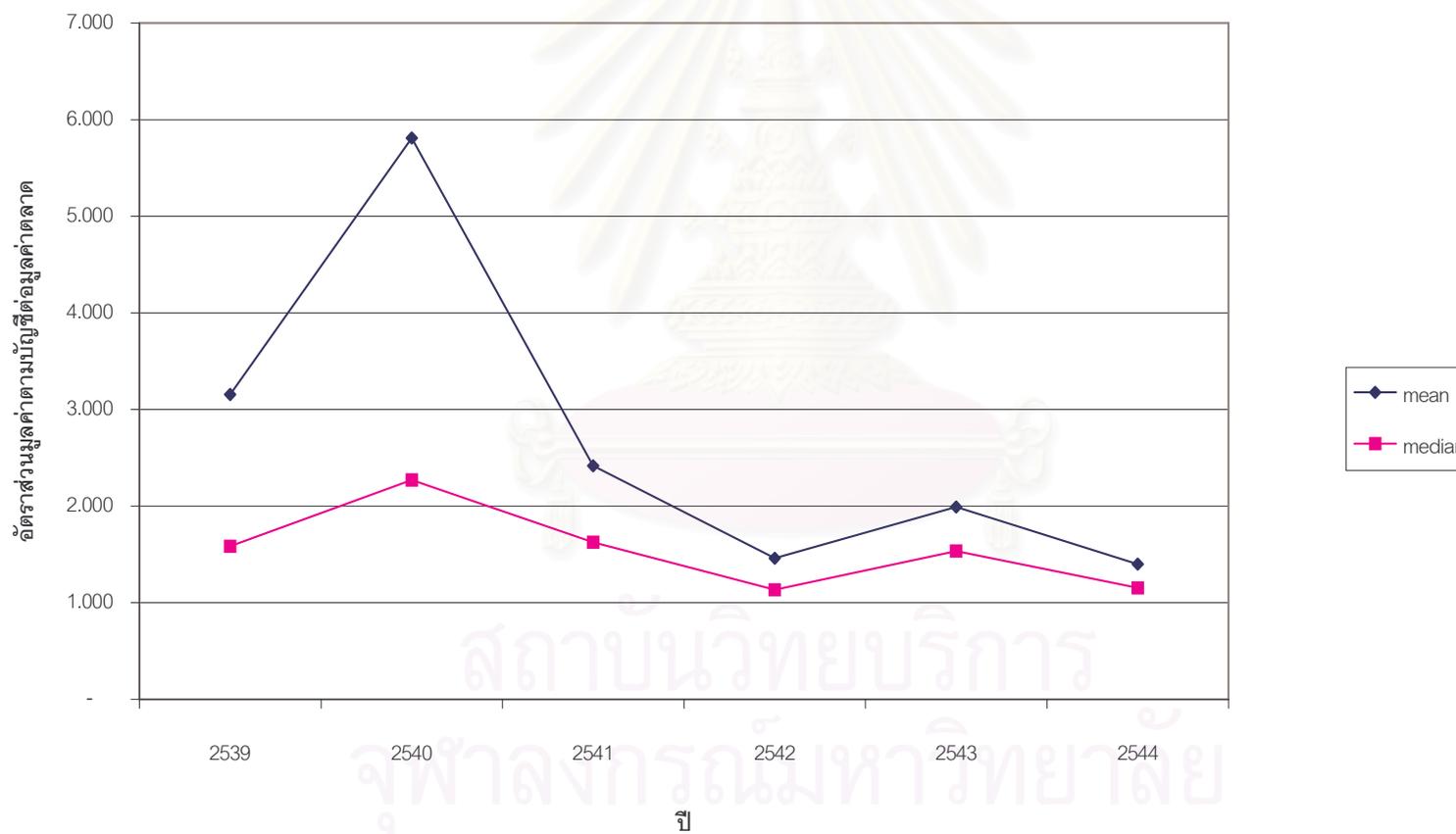
สถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมใน
ช่วงหลังใช้แม่บทการบัญชี (ระหว่างปี 2542 ถึงปี 2544)

กลุ่มธุรกิจ	N	Min	Max	Mean	Std. Dev
1 ธุรกิจการเกษตร	14	0.65	2.72	1.5055	0.7422
2 ธนาคาร	6	0.38	2.06	0.9323	0.6607
3 วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง	7	0.54	4.48	1.8811	1.4568
4 เคมีภัณฑ์และพลาสติก	7	0.62	2.39	1.4070	0.5271
5 พาณิชยกรรม	6	0.55	2.69	1.1763	0.7809
6 สื่อสาร	8	0.25	2.73	0.9294	0.9607
7 เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์	4	1.02	2.39	1.8491	0.6078
8 ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	3	0.43	0.88	0.6001	0.2440
9 พลังงาน	5	0.31	2.50	1.2301	0.8004
10 บันเทิงและสันทนาการ	6	0.15	2.93	1.2586	1.1962
11 เงินทุนและหลักทรัพย์	7	0.45	3.16	1.2700	0.8800
12 อาหารและเครื่องดื่ม	14	0.68	3.73	1.6562	0.9704
13 การแพทย์	3	2.51	2.77	2.6674	0.1418
14 โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	10	0.33	3.01	1.1553	0.8137
15 ของใช้ในครัวเรือน	6	0.56	2.31	1.6721	0.6295
18 อัญมณีและเครื่องประดับ	1	0.87	0.87	0.8699	0.000
19 เครื่องมือและเครื่องจักร	1	0.63	0.63	0.6264	0.000
20 เหมืองแร่	1	0.99	0.99	0.9925	0.000
21 บรรจุภัณฑ์	6	0.73	4.23	2.5907	1.2354
22 เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง	2	1.33	4.4	2.8671	2.1692
23 การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	4	0.52	1.38	0.9005	0.3604
24 บริการเฉพาะกิจ	2	1.59	1.62	1.6057	0.0234
25 พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	15	0.49	5.76	1.9346	1.3222
26 เยื่อกระดาษและกระดาษ	2	0.74	0.78	0.7614	0.0251
27 สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	12	1.1	6.97	2.7290	1.6336
28 ขนส่ง	4	1.48	3.69	2.3968	0.9734
29 ยานพาหนะ และอุปกรณ์	3	1.03	2.33	1.8300	0.7026
30 คลังสินค้าและไซโล	3	0.71	3.43	1.9165	1.3890
31 อื่นๆ	3	1.39	4.51	2.9624	1.5650
รวม	165	0.15	6.97	1.6505	1.1229

N คือ จำนวนบริษัท Min คือ ค่าต่ำสุด Max คือ ค่าสูงสุด Mean คือ ค่าเฉลี่ย
Median คือ ค่ามัธยฐาน Std. Dev คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

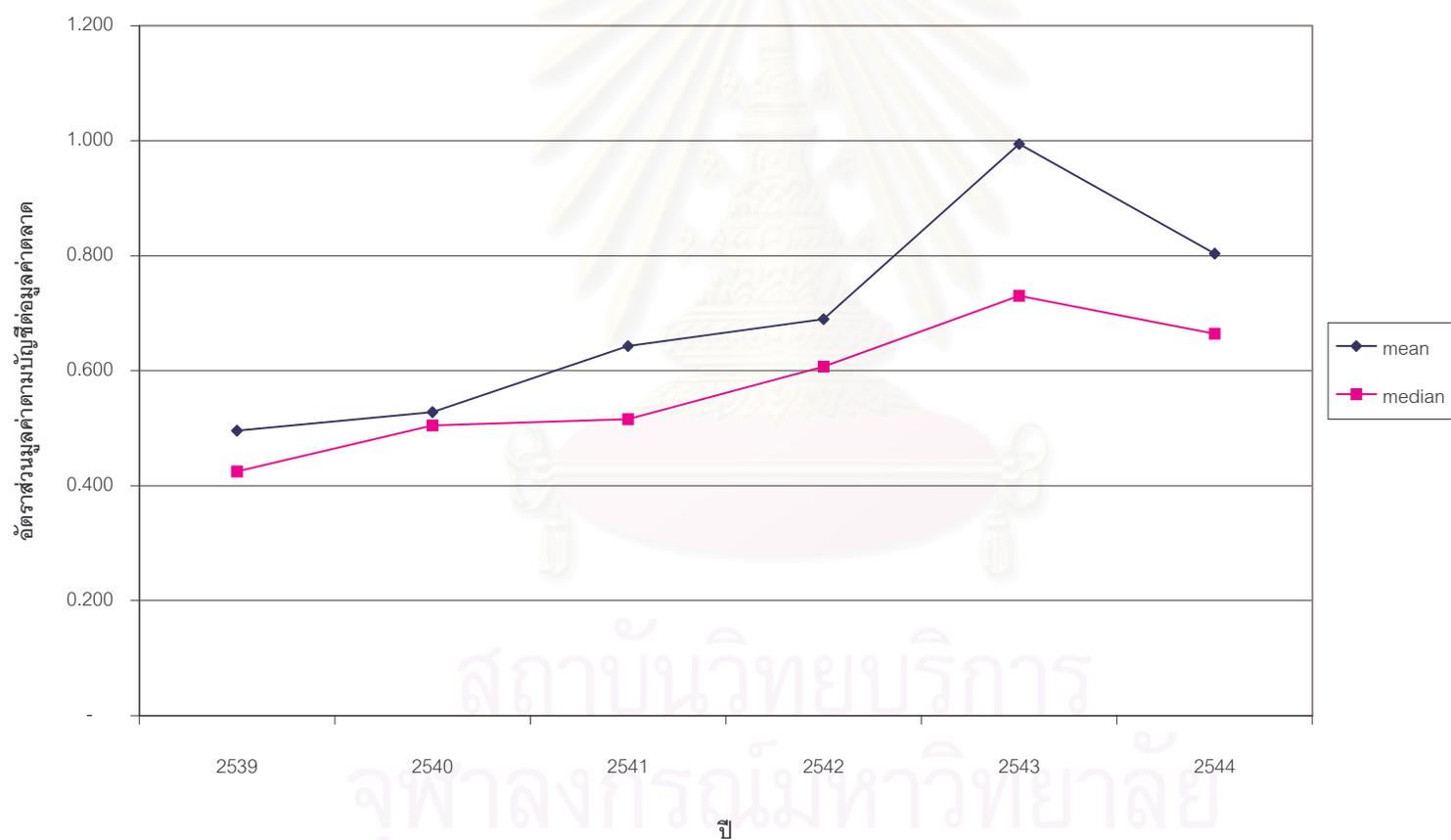
แผนภาพที่ 1

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนเป็นรายปี

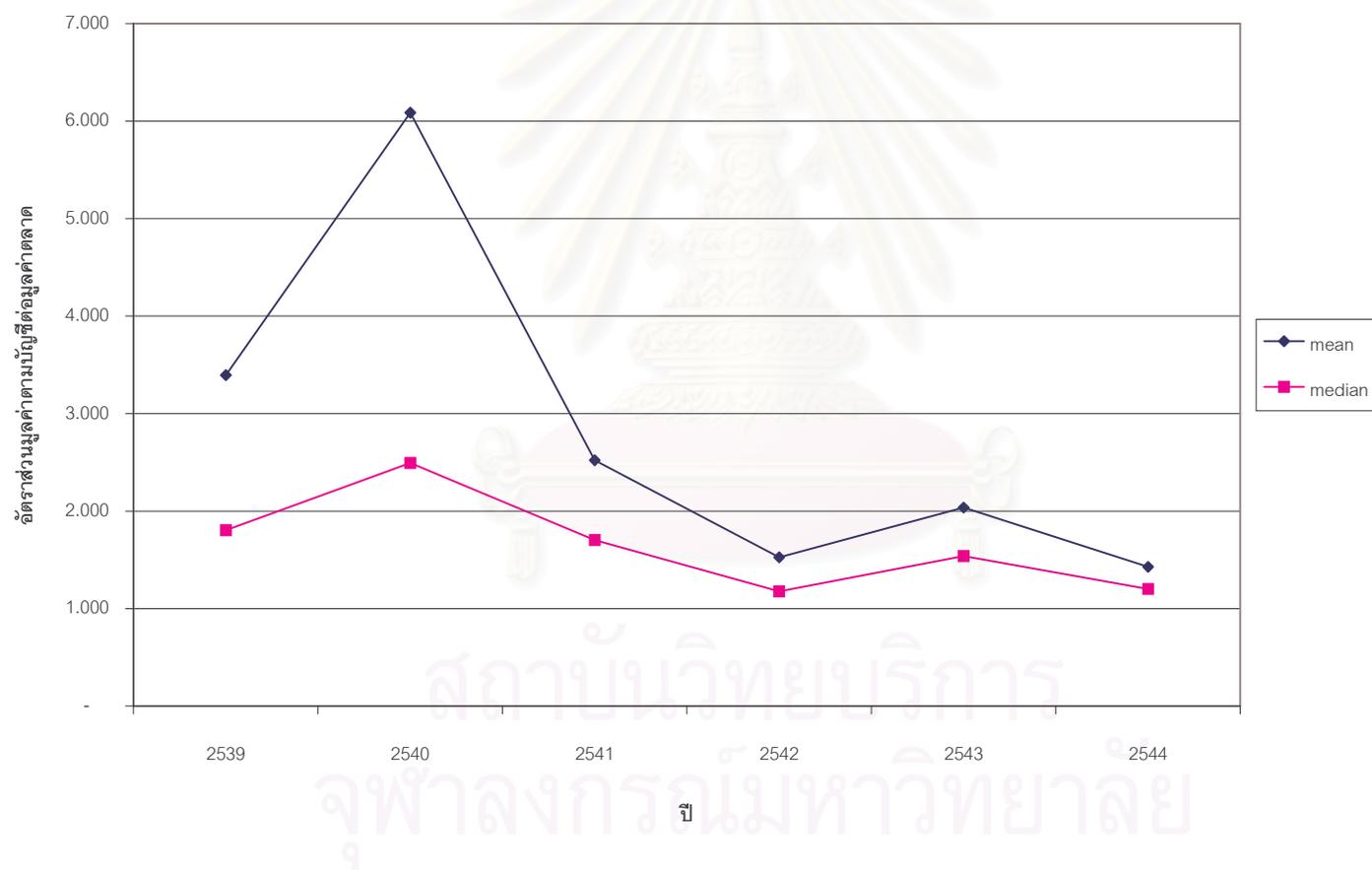
แผนภาพที่ 2

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 เป็นรายปี

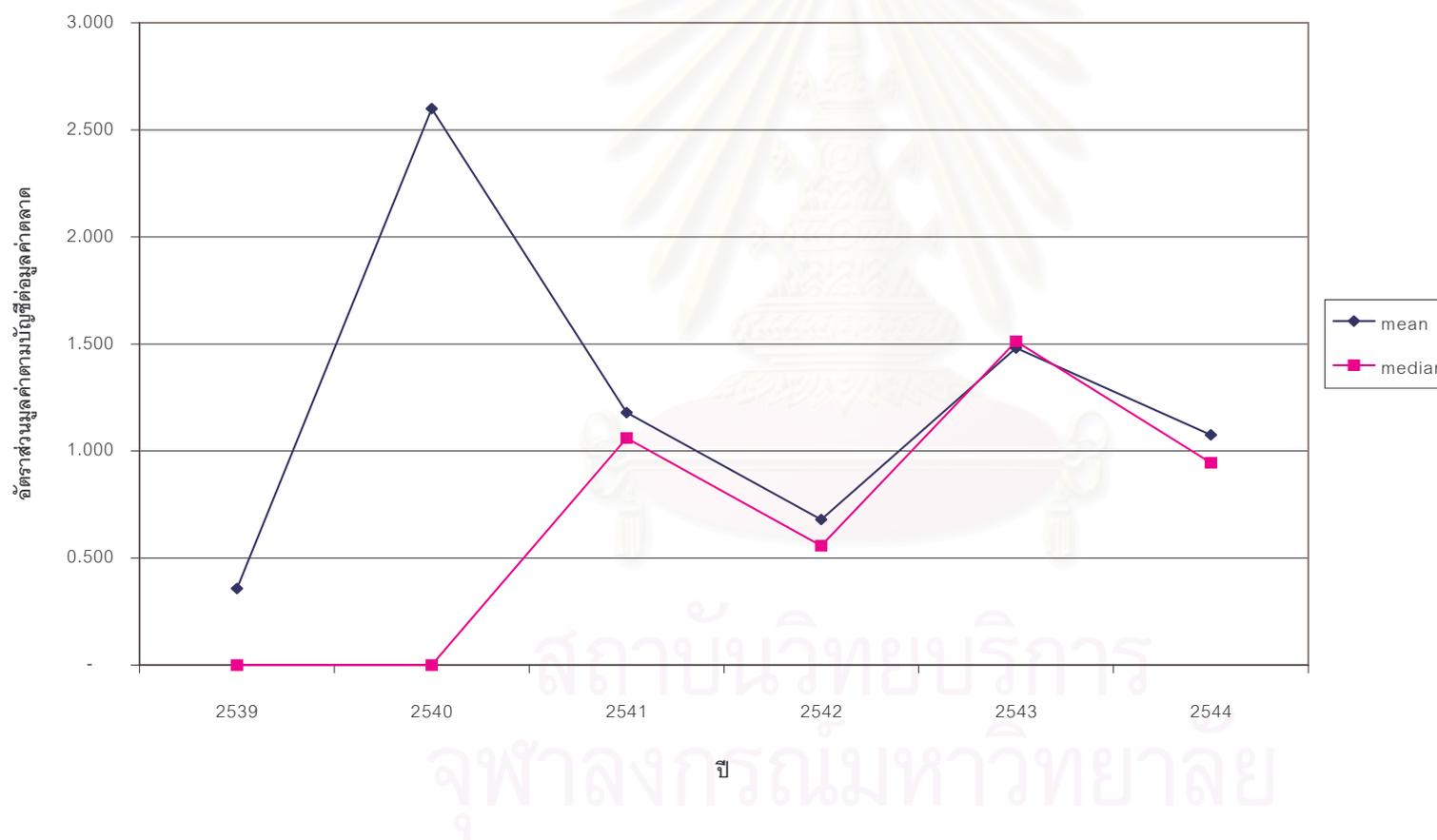
แผนภาพที่ 3

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 เป็นรายปี

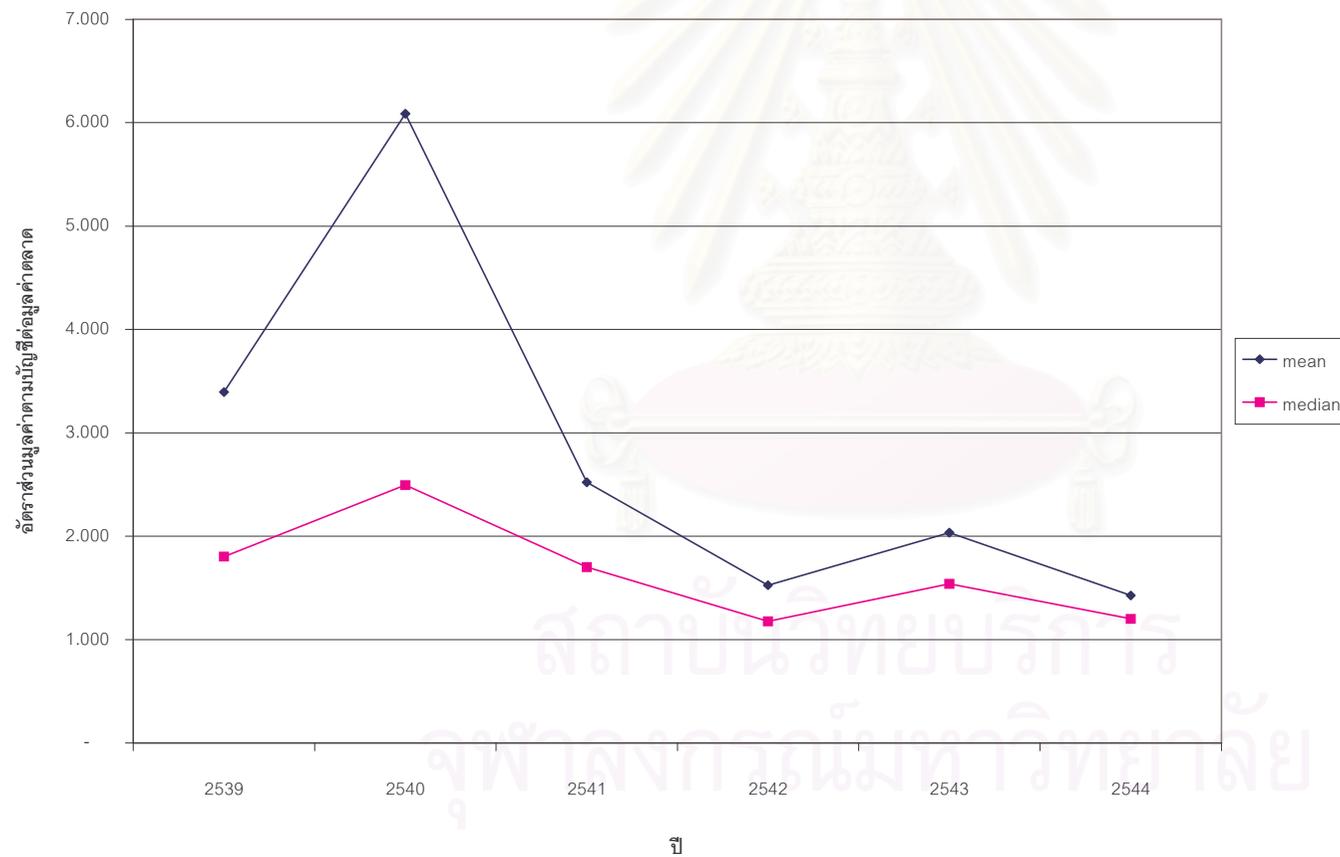
แผนภาพที่ 4

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินเป็นรายปี

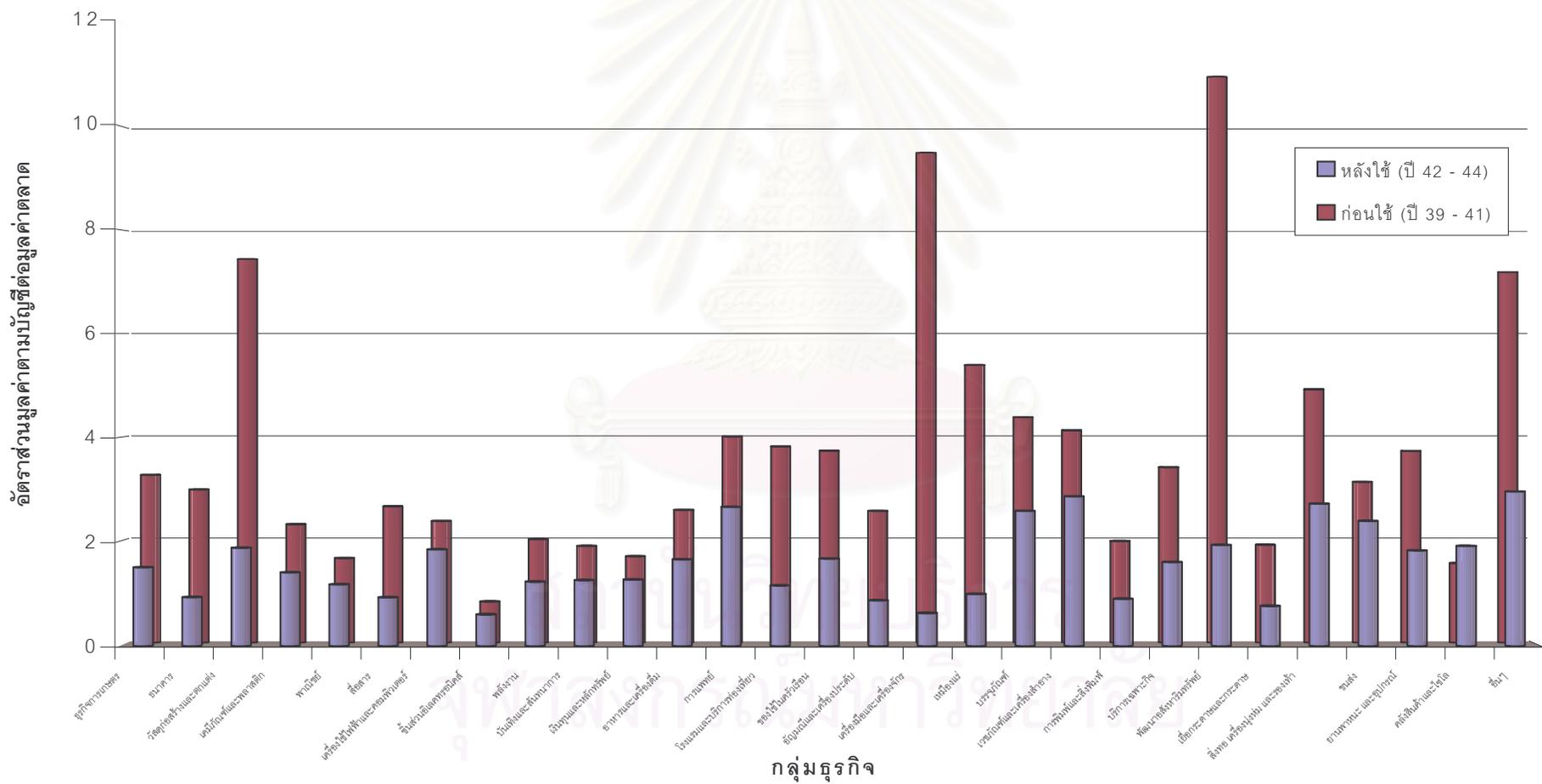
แผนภาพที่ 5

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นรายปี

แผนภาพที่ 6

แนวโน้มอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแต่ละกลุ่มธุรกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

ภายหลังจากที่ทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้ประกาศใช้แม่บทการบัญชี และได้ออกมาตราฐานการบัญชีฉบับใหม่ ๆ ที่มีความสอดคล้องและอ้างอิงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ และกำหนดให้บริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีดังกล่าว ซึ่งมีความแตกต่างจากแนวคิดเดิม

เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ๆ นี้มีกรอบแนวคิดมาจากแม่บทการบัญชี ซึ่งมีแนวความคิดที่แตกต่างไปจากแนวความคิดและข้อสมมติฐานเดิมตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่อง ข้อสมมติฐานมูลฐานของการบัญชี ซึ่งแม่บทการบัญชีมีแนวความคิดและให้ความสำคัญกับดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยให้ธุรกิจมีการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินให้ใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม คือ ให้ธุรกิจสามารถปรับมูลค่าของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นได้ ถ้าสินทรัพย์ดังกล่าวมีแนวโน้มราคาที่สูงขึ้น และปรับมูลค่าสินทรัพย์ลดลงได้ ตามมาตรฐานการบัญชี เช่น ฉบับที่ 32 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และฉบับที่ 40 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน และปรับลดมูลค่าสินทรัพย์ลงได้หากสินทรัพย์นั้นด้อยค่าลงเมื่อมีข้อบ่งชี้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ รวมทั้งแม่บทการบัญชียังมุ่งเน้นให้บริษัทต่างๆ เปิดเผยข้อมูลมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งอาจทำให้งบการเงินแสดงมูลค่าตามบัญชีแตกต่างไปจากเดิม

วิทยานิพนธ์นี้จึงทำการศึกษาความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของตลาดหลักทรัพย์

ผลการวิจัยจากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชน พบว่าในภาพ

รวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชียอมรับสมมติฐานอื่น (Alternative Hypothesis) ที่ตั้งไว้ (H_1) ที่ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน เนื่องจากค่าสถิติ t เท่ากับ 6.496 และค่า P-Value ของการทดสอบเท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ซึ่งเป็นระดับนัยสำคัญที่กำหนด กล่าวคืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน โดยที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference (ตารางที่ 6) ปรากฏว่าค่าสถิติทดสอบที่ได้ คือ $Z = -8.149$ โดยใช้ค่าผลต่างที่เป็นบวก และค่า P-Value = 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนด จึงปฏิเสธ H_0 (Null Hypothesis) และยอมรับ H_1 (Alternative Hypothesis) สรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี

การทดสอบการแจกแจงของประชากรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่นั้นโดยวิธี Kolmogorov – Smirnov Test (KS) (ตารางที่ 7) ได้ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 2.8197 ซึ่งมีค่า P-Value น้อยกว่า 0.01 ดังนั้นสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ นั่นคือผลการทดสอบความแตกต่างโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า Paired t-test

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน นั่นคืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.9971 และค่ามัธยฐาน 2.6115) มีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 1.6505 และค่ามัธยฐาน 1.3333) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ (Paired T-Test) และไม่ใช้พารามิเตอร์ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ให้ผลการทดสอบเป็นไปในทางเดียวกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 และมากกว่า 1

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 ให้ผลการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งยอมรับสมมติฐานอื่น (H_{1a}) ที่ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้น เนื่องจาก ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -2.390 และค่า Sig. (2-tailed) / 2 หรือค่า P-Value เท่ากับ 0.011 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($\alpha = 0.05$) ตามตารางที่ 5 จึงสามารถสรุปว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้น

การทดสอบโดยไม่ใช่พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference (ตารางที่ 6) ปรากฏว่าค่าสถิติทดสอบที่ได้ คือ $Z = -2.1130$ โดยใช้ค่าผลต่างที่เป็นลบ และค่า P-Value = 0.018 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จึงปฏิเสธ H_0 (Null Hypothesis) และยอมรับ H_{1a} (Alternative Hypothesis) สรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้น

การทดสอบการแจกแจงของประชากรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่นั้นโดยใช้วิธี Kolmogorov – Smirnov Test (KS) (ตามตารางที่ 7) ได้ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 1.2060 ซึ่งมีค่า P-Value น้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ นั่นคือผลการทดสอบความแตกต่างโดยไม่ใช่พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า Paired t-test

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 0.6296 และค่ามัธยฐาน 0.6371) มีค่าน้อยกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 0.8353 และค่ามัธยฐาน 0.7358) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ (Paired T-Test) และไม่ใช่พารามิเตอร์ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ให้ผลการทดสอบเป็นไปในทางเดียวกัน นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่า

ตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าเพิ่มขึ้นเข้าไปใกล้เคียงกับ 1 นั้นหมายความว่า มูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีโดยเฉลี่ยแล้วมีมูลค่าใกล้เคียงกัน

การทดสอบว่าหลังจากประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1 หรือไม่ นั่นคือ มูลค่าตามบัญชีมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าตลาดหรือไม่ ผลการทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรเดียว (One-sample t test) ปรากฏว่า ค่า P-value เท่ากับ 0.055 ซึ่งมีความมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ (0.05) ตามตารางที่ 8 นั่นคือ หลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าไม่แตกต่างไปจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test (ตารางที่ 9) ปรากฏว่าค่า P-Value = 0.018 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) นั่นคือ หลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าแตกต่างไปจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างไปจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ ทำให้ผลการทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า จึงสรุปได้ว่า หลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 แล้วมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยแล้วยังมีค่าไม่เท่ากัน

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 ให้ผลการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง ซึ่งยอมรับสมมติฐานอื่น (H_{1b}) ที่ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง เนื่องจาก ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 6.909 และค่า Sig. (2-tailed) / 2 หรือ P-Value เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีความน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($\alpha = 0.05$)ตามตารางที่ 5 สรุปว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง

การทดสอบโดยไม่ใช่พารามิเตอร์ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference (ตารางที่ 6) ปรากฏว่าค่าสถิติทดสอบที่ได้ คือ $Z = -8.645$ โดยใช้ค่าผลต่างที่เป็นบวก ซึ่งมีค่า P-Value เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จึงปฏิเสธ H_0 (Null Hypothesis) และยอมรับ H_{1b} (Alternative Hypothesis) สรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลง

การทดสอบการแจกแจงของประชากรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่นั้นโดยใช้วิธี Kolmogorov - Smirnov Test (KS) (ตารางที่ 7) ได้ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 2.5575 ซึ่งมีค่า P-Value น้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกตินั้นคือผลการทดสอบความแตกต่างโดยไม่ใช่พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า Paired t-test

ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.9038 และค่ามัธยฐาน 3.4853) มีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 1.8699 และค่ามัธยฐาน 1.5478) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ (Paired T-Test) และไม่ใช่พารามิเตอร์ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ให้ผลการทดสอบเป็นไปในทางเดียวกัน นั่นคือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าลดลงเข้าไปใกล้เคียงกับ 1 นั่นหมายความว่า มูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยแล้วมีมูลค่าใกล้เคียงกัน

การทดสอบว่าหลังจากประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วนั้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าลดลงเท่ากับ 1 หรือไม่ นั่นคือ มูลค่าตามบัญชีมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าตลาดหรือไม่ ผลการทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรเดียว (One-sample t test) ปรากฏว่า ค่า P-value เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ (0.05) ตามตารางที่ 8 นั่นคือ หลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าไม่เท่ากับ 1 แต่เมื่อสังเกตจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงเข้าไปใกล้ 1

การทดสอบโดยไม่ใช่พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test (ตารางที่ 9) ปรากฏว่าค่า P-Value = 0.001 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) นั่นคือ หลังการ

ประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าแตกต่างกันไปจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกันไปจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ ทำให้ผลการทดสอบโดยใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า จึงสรุปได้ว่า หลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 แล้วมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยแล้วยังมีค่าไม่เท่ากัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มสถาบันการเงิน ให้ผลการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานอื่น (H_{2c}) ที่ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน เนื่องจาก ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 1.685 และค่า P-Value เท่ากับ 0.118 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($\alpha = 0.05$) ตามตารางที่ 5 สรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีไม่แตกต่างกัน

การทดสอบโดยใช้พารามิเตอร์มีเตอร์ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference (ตารางที่ 6) ค่าสถิติทดสอบที่ได้ คือ $Z = -2.201$ โดยใช้ค่าผลต่างที่เป็นบวก และค่า P-Value เท่ากับ 0.028 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จึงปฏิเสธ H_0 (Null Hypothesis) และยอมรับ H_{2c} (Alternative Hypothesis) สรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มสถาบันการเงินก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การทดสอบการแจกแจงของประชากรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่นั้นโดยใช้วิธี Kolmogorov - Smirnov Test (KS) (ตารางที่ 7) ได้ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 1.1597 ซึ่งมีค่า P-Value น้อยกว่า 0.01 ดังนั้นสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ นั่นคือผลการ

ทดสอบความแตกต่างโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า Paired t-test

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีทดสอบแบบไม่ใช้พารามิเตอร์เนื่องจากข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ เนื่องจากขนาดตัวอย่างมีขนาดเล็กมาก จึงสรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มสถาบันการเงินก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 2.2702 และค่ามัธยฐาน 1.2161) มีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 1.1141 และค่ามัธยฐาน 0.9072) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 แล้วมูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมากขึ้น

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ให้ผลการทดสอบครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานอื่น (H_{2d}) ที่ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน เนื่องจาก ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 6.326 และ P-Value เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($\alpha = 0.05$)

การทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference (ตารางที่ 6) ปรากฏว่าค่าสถิติทดสอบที่ได้ คือ $Z = -7.867$ โดยใช้ค่าผลต่างที่เป็นบวก และค่า P-Value เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จึงปฏิเสธ H_0 (Null Hypothesis) และยอมรับ H_{2d} (Alternative Hypothesis) จึงสรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การทดสอบการแจกแจงของประชากรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่นั้นโดยใช้วิธี Kolmogorov - Smirnov Test (KS) (ตารางที่ 7) ได้ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 2.6918 ซึ่งมีค่า P-Value น้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ นั่นคือผลการทดสอบความแตกต่างโดยไม่ใช้พารามิเตอร์จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่า Paired t-test

ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยผลการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ (Paired T-Test) และไม่ใช้พารามิเตอร์ (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ให้ผลการทดสอบเป็นไปในทางเดียวกัน โดยที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.1448 และค่ามัธยฐาน 2.6998) มีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (ค่าเฉลี่ย 1.6964 และค่ามัธยฐาน 1.3816) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 แล้วมูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

สรุปความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ตามวิธี Paired t-test

Paired Samples Test

กลุ่มตัวอย่าง	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Lower	Upper	t	P-Value
ทั้งหมด	2.3467	4.6403	0.3613	1.6334	3.0600	6.496	0.001
BM ก่อนใช้<1	-0.2057	0.5093	0.0861	-0.3807	-0.0308	-2.390	0.011
BM ก่อนใช้>1	3.0338	5.0063	0.4391	2.1651	3.9026	6.909	0.001
กลุ่มสถาบันการเงิน	1.1561	2.4736	0.6861	-0.3387	2.6509	1.685	0.118
กลุ่มอุตสาหกรรมอื่น	2.4485	4.7716	0.387	1.6838	3.2132	6.326	0.001

BM คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น

Mean คือ ค่าเฉลี่ย

Std. Deviation คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Std. Error Mean คือ ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Lower คือ ค่าต่ำสุดของผลต่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วน BM

Upper คือ ค่าสูงสุดของผลต่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วน BM

t คือ ค่าสถิติทดสอบ

P-Value คือ ค่า Significance (Sig.) ของการทดสอบสมมติฐาน หมายถึง ค่าที่น้อยที่สุด

สุดของระดับนัยสำคัญ (α) ที่จะทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 6

สรุปผลการทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ ตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference

Wilcoxon Signed Rank Test

	N	Wilcoxon Statistic	Z	P-Value
ทั้งหมด	165	11856	-8.149(a)	0.001
BM ก่อนใช้ < 1	35	186	-2.113(b)	0.018
BM ก่อนใช้ > 1	130	7978	-8.645(a)	0.001
กลุ่มสถาบันการเงิน	13	77	-2.201(a)	0.028
กลุ่มอุตสาหกรรมอื่น	152	10091	-7.867(a)	0.001

a Based on positive ranks

b Based on negative ranks

BM คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น

N คือ จำนวนบริษัท

Wilcoxon Statistic คือ ผลบวกของลำดับที่ของผลต่าง

Z คือ ค่าสถิติทดสอบ

P-Value คือ ค่า Significance (Sig.) ของการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 7

สรุปผลการทดสอบการแจกแจงของผลต่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของ ส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

Test for Normality

	N	Std. Dev	KS	P-Value	
				Lower	Upper
ทั้งหมด	165	4.6403	2.8197	0.0000	0.0100
BM ก่อนใช้ < 1	35	0.5093	1.2060	0.0000	0.0100
BM ก่อนใช้ > 1	130	5.0063	2.5575	0.0000	0.0100
กลุ่มสถาบันการเงิน	13	2.4736	1.1597	0.0000	0.0100
กลุ่มอุตสาหกรรมอื่น	152	4.7716	2.6918	0.0000	0.0100

BM คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น

N คือ จำนวนบริษัท

Std. Dev คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

KS คือ ค่าสถิติทดสอบของ Kolmogorov-Smirnov

P-Value (Lower) คือ ค่า Significance ต่ำสุดของการทดสอบสมมติฐาน

P-Value (Upper) คือ ค่า Significance สูงสุด ของการทดสอบสมมติฐาน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยประชากรเดียว (One Sample t test) ของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี

	Test Value = 1				
	t	P-Value	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
AF1	-1.988	0.055	-0.1647	-0.3330	0.0036
AF2	8.663	0.001	0.8700	0.6713	1.0686

AF1 หมายถึง อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้น้อยกว่า 1

AF2 หมายถึง อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้มากกว่า 1

Wilcoxon Statistic คือ ผลบวกของลำดับที่ของผลต่าง

P-Value คือ ค่า Significance (Sig.) ของการทดสอบสมมติฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยประชากรเดียว (One Sample test) โดยไม่ใช้พารามิเตอร์ของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ตามวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

Test Median = 1

	N	Estimated Median	Wilcoxon Statistic	P-Value
AF1	35	0.779	170	0.018
AF2	130	1.764	7434	0.001

AF1 หมายถึง อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้น้อยกว่า 1

AF2 หมายถึง อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมที่อัตราส่วนดังกล่าวก่อนใช้มากกว่า 1

N คือ จำนวนบริษัท

Wilcoxon Statistic คือ ผลบวกของลำดับที่ของผลต่าง

P-Value คือ ค่า Significance (Sig.) ของการทดสอบสมมติฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี ซึ่งมีแรงจูงใจมาจากแนวความคิดของแม่บทการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดที่มุ่งเน้นการจัดทำงบกำไรขาดทุนเป็นหลัก (Income Statement Approach) มาเป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นการจัดทำงบดุลเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) โดยให้ธุรกิจมีการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินให้ใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม รวมทั้งจากการศึกษาของ Easton (1999) ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับราคาหลักทรัพย์ของกิจการ โดยมูลค่าตามบัญชีจะเท่ากับราคาหลักทรัพย์ ในกรณีที่สินทรัพย์และหนี้สินของกิจการได้รับรู้เป็นมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Accounting) และกิจการมีการบันทึกบัญชีอย่างครบถ้วนแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวางบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการบัญชีนี้จะทำให้มูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดมากขึ้นเล็กน้อยเพียงใด เพื่อแสดงให้เห็นว่างบการเงินสามารถสะท้อนมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินได้อย่างยุติธรรม

วิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีการทดสอบสมมติฐานแบบใช้พารามิเตอร์และแบบไม่ใช้พารามิเตอร์โดยการวิเคราะห์ผลต่างแบบจับคู่ (Paired T-Test) และการทดสอบที่ใช้ผลบวกของลำดับที่ของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test for the Matched Paired Difference) ตามลำดับ และแบ่งข้อมูลในการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2539-2541) และหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี (พ.ศ. 2542-2544)

สรุปผลการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชี และหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีความแตกต่างกัน นั่นคืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อ

มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี

เมื่อทำการศึกษาวิจัยโดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดว่าเป็นไปตามแนวคิดของแม่บทการบัญชี โดยพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ

ถ้าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่า 1 ดังนั้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วอัตราส่วนดังกล่าวน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นดังกล่าวสรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าน้อยกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี นั่นคือ หลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเพิ่มขึ้น และเมื่อทดสอบต่อไปผู้วิจัยพบว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าไม่เท่ากับ 1 แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเข้าไปใกล้เคียงกับ 1 หมายความว่ามูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยมีจำนวนใกล้เคียงกันมากขึ้น

ถ้าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่า 1 ดังนั้นหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วอัตราส่วนดังกล่าวน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นดังกล่าวสรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี นั่นคือ หลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าลดลง และเมื่อทดสอบต่อไปผู้วิจัยพบว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าไม่เท่ากับ 1 แต่มีแนวโน้มลดลงเข้าไปใกล้เคียงกับ 1 หมายความว่ามูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยมีจำนวนใกล้เคียงกันมากขึ้น

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาความแตกต่างของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินและอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชี เพื่อทดสอบว่าก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีอัตราส่วนดังกล่าวมีความแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชีอย่างไร

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มสถาบันการเงินสรุปได้ว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มสถาบันการเงินก่อนประกาศใช้แม่บทการ

บัญชีที่มีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี หมายความว่าหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้ว มูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมากขึ้น

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ สรุปได้ว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่าแตกต่างกับหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนประกาศใช้แม่บทการบัญชีมีค่ามากกว่าหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี หมายความว่าหลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้ว มูลค่าตามบัญชีมีค่าใกล้เคียงมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นมากขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า หลังจากมีการประกาศใช้แม่บทการบัญชีแล้วทำให้อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความแตกต่างกับก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี โดยที่อัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มเข้าใกล้เคียง 1 มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการประกาศใช้แม่บทการบัญชี แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดการการเงินโดยพยายามสะท้อนมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินให้ใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรมมากขึ้น

ข้อจำกัดของงานวิจัย

ผลการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในช่วงก่อนและหลังประกาศใช้แม่บทการบัญชี เป็นการศึกษาถึงการที่ทางองค์การวิชาชีพบัญชี คือ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้แม่บทการบัญชีในประเทศไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2544 และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเลือกตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างในบางอุตสาหกรรมมีขนาดเล็ก อีกทั้งในปี 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเงิน ซึ่งมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวัดผลของนำแม่บทการบัญชีมาใช้ จึงมิได้คำนึงถึงผลกระทบจากวิกฤติการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต

ผลการศึกษาอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนในช่วงก่อนและหลังการประกาศใช้แม่บทการบัญชีอาจทำให้ผู้จัดทำงบการเงินได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินในงบการเงินมากขึ้น และอาจเป็นประโยชน์ต่อคณะผู้วิจัยในอนาคตที่จะนำไปศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้ ยังอาจนำไปศึกษาข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market for Alternative Investment) รวมถึงการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- เกษรี ฌรงค์เดช . รายงานการเงิน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2538.
- จิรัตน์ สังข์แก้ว. การลงทุน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มาตรฐานการบัญชี แนวทางในการปฏิบัติและตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูล (2543). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส, 2543.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, 2545.
- ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์. หลักการตีราคาตามมูลค่าตลาดกับต้นทุนเดิม: กรณีศึกษาเรื่อง การบัญชีสำหรับสิทธิอนุพันธ์. ใน เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16, หน้า 15-21. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์, 2542.
- ธัญลักษณ์ วิจิตรสารวงค์. Fair Value Accounting : มุมมองที่น่าสนใจ. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 24,94 (ธันวาคม 2545): 14-32.
- เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ. บทบาทของการบัญชีในธุรกิจ (ตอนที่ 2). เอกสารภาชีอากร 23,267 (ธันวาคม 2546): 48-54.
- พรนพ พุกกะพันธุ์ และ ประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. การบริหารธนาคารพาณิชย์. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์, 2544.
- เพชรী ชุมทรัพย์. หลักการลงทุน. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- ภาพร สุทกวาทีน. ความรู้เกี่ยวกับบัญชีธนาคาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค, 2543.
- ภาพร เอกอรรถพร. บัญชีมีประโยชน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา, 2545.
- เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. ทฤษฎีการบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: Text and Journal Publication, 2543.
- เยาวรักษ์ สุขวิบูลย์. การบัญชีสินทรัพย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส, 2546.

- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. การวิเคราะห์ทางการเงินภายใต้มาตรฐานการบัญชีที่ออกมาใหม่. ใน เอกสารประกอบการอบรมโครงการเฉลิมพระเกียรติ ก้าวไปด้วยกันกับการบัญชี ครั้งที่ 3 ฉลอง 84 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. งบการเงินภายใต้แม่บทการบัญชี พ.ศ. 2542: สิ่ง que ผู้บริหารต้องติดตาม (ตอนที่1). จุฬาลงกรณ์วารสาร 13,52 (กรกฎาคม – กันยายน 2544): 33-54.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. ประเภทของงบการเงินและการนำเสนองบการเงินภายใต้แม่บทการบัญชี และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35. เอกสารภาษีอากร 21,244 (มกราคม 2545): 47-62.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. ประเภทของงบการเงินและการนำเสนองบการเงินภายใต้แม่บทการบัญชีและ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35. เอกสารภาษีอากร 21,245 (กุมภาพันธ์ 2545): 50-61.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. ประเภทของงบการเงินและการนำเสนองบการเงินภายใต้แม่บทการบัญชีและ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35. เอกสารภาษีอากร 21,246 (มีนาคม 2545): 51-56.
- วอลวิ เตียราน. วิเคราะห์เจาะลึกอัตราส่วนทางการเงิน. เรียบเรียงโดย นิลุบล หฤทัยวิจิตรโชค. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2539.
- วิเชษฐ์ โจรนสุกาญจน และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. แม่บทการบัญชี: มุมมองระหว่างประเทศ. วารสารนักบัญชี 48,2 (ธันวาคม 2544 – มีนาคม 2545): 76-80.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. การวิจัยธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: A.N. การพิมพ์, 2541.
- สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ และ วรนุช พัชรตระกูล. มารู้จัก Balance Sheet Approach กันดีกว่า. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 23,90 (ธันวาคม 2544): 23-30.
- สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย. คู่มือการเงินการธนาคารสำหรับนักการ ธนาคารไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอราวัณการพิมพ์, 2546.
- สิงห์ ตังทตสวัสดิ์. ความสำคัญของรายงานทางการเงินต่อตลาดทุน. ใน เอกสารประกอบการ ประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 15, 105-110. กรุงเทพฯ: สมาคมนักบัญชีและ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2540.
- อรุณี ธรรมธารา, อรสา วีระประดิษฐ์, ญัฐพร เหล่าธรรมทัศน์ และ วิภาดา ตันติประภา. การบัญชีการเงิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. บริษัทมหาชนกับการใช้มาตรฐานการบัญชีสากล. วารสารบริหาร ธุรกิจ 94 (เมษายน – มิถุนายน 2545): 1-16.

ภาษาอังกฤษ

- Beaver, W. H., and Ryan, S.G. Accounting fundamentals of the book-to-market ratio. Financial Analysts Journal 49 (November-December 1993): 50 - 56.
- Billings, B. K., and Morton, R. M. Book-to-Market Components, Future Security Returns, and Errors in Expected Future Earnings. Journal of Accounting Research 39 (September 2001): 197-219.
- Davidson, R. A., Gelardi, A.M G., and Li, F. Analysis of the conceptual framework of China's new accounting system. Accounting Horizons 10 (March 1996): 58-74.
- Easton, P.D. Security Returns and the Value Relevance of Accounting Data. Accounting Horizons. 13 (December 1999): 399-412.
- Epstein, J. Barry, Abbas Ali Mirza. IAS 2002 Interpretation and Application of International Accounting Standards. New York: John Wiley & Sons, 2001.
- Garza-Gomez, X. The information content of the book-to-market ratio. Financial Analysis Journal 57(November-December 2001): 78-95.
- Petree, T. R. Shifting to the balance sheet – FASB's conceptual framework. Business Credit 95 (November-December 1993): 28-30.
- Ryan, S. G. A model of accrual measurement with implications for the evolution of the book-to-market ratio . Journal of Accounting Research 33 (Spring1995): 95-112.
- White, L. J. The Case for Mark to Market Accounting. Secondary Mortgage Markets 7 (2000): 2-4.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจิตติมา แสนสุขสกุลชล เกิดวันที่ 6 พฤษภาคม 2522 ที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการบัญชี) จาก มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี เมื่อปีการศึกษา 2543 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2544 และได้รับทุนอุดหนุนการศึกษา (ทุนผู้ช่วยสอน) จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย